

Iskra

31

Očetje neuvrščenosti: Naser, Nehru in Tito na Brionih 1956. leta

Harare

Osmi vrh neuvrščenih v Harareju se je minull teden, po soglasnem mnenju vseh številnih udeležencev, uspešno končal. Ob svoji petindvajsetletnici je gibanje neuvrščenih znova dokazalo, kako pomemben politični činitelj in vest človeštva je prav v sedanjem trenutku, ko je naš svet razdeljen ter prepoln kriznih in napetih situacij. Vsi svetovni problemi, od dolžniške krize, gospodarske problematike, rasnega razlikovanja, vojn in terorizma so našli svoj odmev in pobude za razrešitev tudi v sprejetih resolucijah in sklepih osmega vrha.

Vrh v Harareju je iz obsežne dokumentacije, govorov in pričevanj ponovno izoblikoval nekaj pomembnih dosežkov, med katerimi je na prvem mestu vsekakor enotnost gibanja na temeljih njegovih izvirnih načel in ciljev, kar je nadaljevanje pozitivnega vzpona, ki je v stalnem naraščanju od vrha v New Delhiju dalje. Drugi dosežek je odločnost in pripravljenost na akcije v številnih smereh, še posebej v boju proti rasizmu v Južni Afriki in Namibiji, za nov in pravičnejši ekonomski sistem v svetu in za zmanjšanje pretežkega dolžniškega bremena.

Tretji dosežek hararskega vrha je v bistvu glasna poslanica svetu, da se mora spremeniti in, da je za to prvi pogoj-mir. Miru pa ni in ne more biti, dokler traja blazna oboroževalna tekma, še posebej v jedrskem oboroževanju. Zato so v Harareju soglasno zahtevali, naj prekinajo to morilsko tekmo, čeprav so tudi, to pot prvič, soglasno javno zahtevali, naj se prekine tudi sedemletna vojna med dvema članicama neuvrščenih, iraško-iranska vojna.

Tako je bil vrh v Harareju hkrati tudi glas zavesti in realnega upanja, hkrati pa je gibanje znova pokazalo, da je še kako neodvisni in nelzoglubni globalni činitelj prav vseh dogajanj v današnjem svetu.

D. Ž.

Od 25 udeležencev do 101 udeleženca

Ko so septembra 1961. leta v Beogradu zbrali voditelji petindvajsetih neuvrščenih držav na svojo prvo in ustanovno konferenco na vrhu, idejni pobudniki in očetje neuvrščenosti pa so bili Nehru, Naser in Tito, si zagotovo ni nihče predstavljal, da se bo gibanje v svojem petindvajsetletnem razvoju tako razmahnilo, da je danes vanj včlanjena in aktivno sodelujoča kar 101 članica. V teh petindvajsetih letih se je gibanje torej kar štirikrat povečalo in skoraj v celoti vključilo vase kar celotne kontinente, kot na primer Afriko, del Azije in dele Južne ter Srednje Amerike.

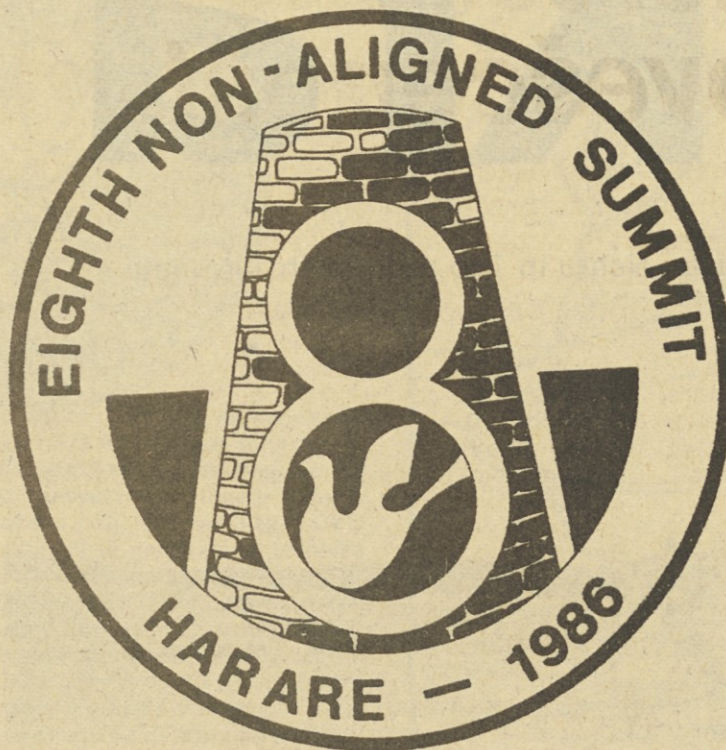
Na osmi vrh neuvrščenih v Harare so prišli s severa in juga, z vzhoda in zahoda. Prišli so voditelji dežel z različnimi družbenimi sistemi, različnih jezikov in kultur, bolj revni kot bogati, toda vse to jih ni oviralo, da bi ne bili enotni v bistvenih stvareh, kot sta mir in varnost v svetu, razvoj, pravičnejši gospodarski sistem in svoboda.

»Gibanje neuvrščenosti«, je dejal premier Zimbabveja, države gostiteljice osmega vrha, Robert Mugabe, ki je 1. septembra prevzel vlogo predsedujočega v gibanju, »so ustvarili ugledni državniki kot so bili Tito, Naser, Nehru in drugi. Gibanje je postalo,« je prav tako poudaril premier najmlajše neodvisne afriške države, »v teku petindvajsetih let tako številno in vplivno prav zaradi privlačnosti in moči načel in ciljev neuvrščene politike.«

V gibanju so male dežele kot Sao Tome y Principe (89.000 prebivalcev), Grenada (113.000), toda tudi takšne dežele kot Indija s skoraj 800 milijoni prebivalcev.

V nekaterih deželah gibanja so na oblasti kralji, v drugih revolucionarji v vojaških uniformah, vmes pa je široka paležna ideološko-političnih opredelitev.

Pod isto streho neuvrščenosti so dežele, ki se razprostirajo samo na nekaj sto kvadratnih kilometrih, kot na primer Co-

more, kot tudi Indija, ki leži na podkontinentu, velikem 3,2 milijonov kvadratnih kilometrov.

V Harare sta prišla tudi Čad in Laos, katerih dohodek na prebivalca znaša samo 73. oz. 85 dolarjev, prišle pa so tudi take dežele kot Združeni arabski emirati in Katar s 24.000, oz. fantastičnih 35.000 dolarjev dohodka na prebivalca.

In kaj je bilo pravzaprav tisto, kar je z magično močjo pritegnilo in združilo Tita iz Evrope, Nehruja iz Azije in Naserja iz Afrike, kot tudi druge tvorce politike gibanja neuvrščenosti?

Odgovor je v moči ideje o svobodi, neodvisnosti, samostojnem odločanju narodov o lastni usodi, o protikolonialnem in protiimperialističnem boju, o svetu brez blokvske razdelitve in tekmovanja, z eno besedo o boljšem in pravičnem svetu.

Tako so 1. septembra v Harareju kot Beogradu in tudi drugo po svetu hkrati proslavili tudi srebrni jubilej gibanja. Dejstvo je, da sta protikolonialno gibanje in boj za neodvisnost prispevala, da so nastali pogoji za rojstvo doktrine o neuvrščenosti, ki je zbrala 25 dežel na prvem vrhu v Beogradu in zdaj, na osmem vrhu v Harareju, pa kar 101 deželo.

Nehru, Naser in Tito so v svoji viziji, ki so jo udeleženci v neuvrščenem gibanju, namreč doumeli, da na novo osvobojene dežele, zlasti bivše kolonije, niso hotele odvreči samo kolonialnih okovov, temveč da so in predvsem v politiki »vesti človeštva« videle edino pot za ohranitev neodvisnosti, nacionalne suverenosti in ozemeljske celovitosti. In ta vizija je postala še kako pomembna realnost današnjega sveta, saj danes svet brez neuvrščenih zagotovo ni več takšen kot je nekoč bil, neuvrščenost pa je tudi eden izmed vzgibov in dejstev na poti k svetovnemu miru, blaginji in svobodi vseh dežel in ljudi tega našega planeta, na katerem nam je krojeno vsem živeti skupaj.

D. Ž.

Vabilo

Vabim vas na 2. zasedanje delavskega sveta SOZD Iskra, ki bo v **četrtek, dne 18. septembra 1986 ob 9.**, v prostorih Iskre PPC, Ljubljana, Trg revolucije 3, sejna dvorana v pritličju z naslednjim predlogom **dnevnega reda**:

1. Informacija o izvršitvi in izvajanju sklepov 1. zasedanja DS SOZD Iskra z dne 26. 6. 1986 in informacija o poteku sprejemanja predloga Samoupravnega sporazuma o izvajanju srednjeročnega plana SOZD Iskra za obdobje 1986 — 1990, na področju dejavnosti skupnega pomena
Poročevalec: Jasto Marcon
2. 1. Poročilo o poslovanju SOZD Iskra v času, od 1. 1. do 30. 6. 1986
2. Program ukrepov za izboljšanje poslovne uspešnosti SOZD Iskra
Poročevalec: Zoran Polič
3. 1. Poročilo o razvoju raziskovalni dejavnosti v SOZD Iskra za leto 1985
2. Zaključki 9. internega posvetovanja o problematiki razvojno-inovacijske dejavnosti v SOZD Iskra Poročevalec: Rado Faleskini
4. Poročilo o kakovosti Iskre ob zaključku srednjeročnega obdobja in za leto 1985
Poročevalec: Rado Faleskini
5. Predlog razrešitve predsednika KPO SOZD Iskra
Poročevalec: Ivan Cvar
6. Poročilo o delu razpisne komisije s predlogom za imenovanje predsednika KPO SOZD Iskra. Poročevalec: Alojz Kleindinst
7. Informacija o stanju v DO Široka potrošnja
Poročevalec: Zoran Polič
8. Informacija o sklepu TOZD Biro za Industrijski inženiring glede izločitve iz DO ZORIN in SOZD Iskra. Poročevalec: Marjan Trojar
9. Odgovori na postavljena delegatska vprašanja na 1. zasedanju DS SOZD
10. Vprašanja delegatov

Predsednik DS SOZD Iskra
Igor Gruden

Nezainteresiranost in neobvešččenost mladih

Po mnenju novega vodstva mladinske organizacije v Iskri Commerce sta osnovna problema za precejšnje mrtvilo v delu mladih njihova nezainteresiranost in neobvešččenost. Težave nastajajo tudi zaradi prostorske razdeljenosti Iskre Commerce po vsej Jugoslaviji in, nenazadnje, tudi zaradi starostne meje.

Potem ko je mladinska organizacija v Iskri Commerce v nekaj zadnjih letih skoraj lahko bi rekli, prenehala delovati, mrtvilo je bilo najbolj opazno lani, se z izvolitvijo novega vodstva ZSM Iskre Commerce tej organizaciji, vsaj tako upamo, obetajo lepši dnevi. Za novo predsednico so mladi izvolili Ireno Končina, njena namestnica je Angela Žitko pa tudi večino drugih nalog so zaupali dekletom.

Še preden bomo pogledali, kakšne naloge in cilje si je zastavilo novo vodstvo, bi radi predstavili novo predsednico Koordinacijskega sveta ZSM Iskre Commerce Ireno Končina.

Zaposlena je v Tržnem področju razviti zahod in sicer v oddelku za izvoz v Veliko Britanijo. V Iskri Commerce je slabi dve leti, pred tem pa je bila v Elementih. Po poklicu je ekonomski tehnik, ob delu pa študira ekonomsko komercialno šolo. V mladinski organizaciji je aktivna že več let.

Beseda z novo predsednico je na prejšnjem steklu o dosedanjem delu mladih v IC. Takole ocenjuje to delo Irena Končina:

»Premalo časa sem v Iskri Commerce, da bi lahko dala celovito oceno delovanja mladih v minulih letih. Moram pa reči, da so mladi v zunanjem trgu Iskre Commerce kar aktivni.

Gotovo pa sta bila tudi v minulih letih, podobno kot zdaj, osnovna problema za nedelavnost mladinske organizacije nezainteresiranost in neinformiranost mladih.«

Je preuranjeno, če že zdaj govorimo o prebujanju mladinske organizacije v IC?

»Verjetno. Res pa je, da nam je v zadnjih nekaj mesecih, torej po izvolitvi novega vodstva, že uspelo izvesti nekaj akcij, med njimi pa je najpomembnejša ta, da smo se lotili evidentiranja mladih, kar nikakor ni enostavna naloga, zlasti zaradi prostorske razdeljenosti IC po vsej Jugoslaviji. Dosedanja evidenca je bila že zastarela pa tudi IC se je medtem

reorganizirala. Naš načrt za delo je, lahko bi rekla, kar precej optimističen in obširen, prepričana pa sem, da ga bomo uresničili, tudi zato, ker smo v predsedstvo mladinske organizacije izvolili prave ljudi. To so doslej že dokazali. Vsak od članov predsedstva je zadolžen za svoje področje, kot npr. za šport, informatiko, kulturo, letovanja, ekonomska vprašanja, itd.«

In kakšen je program dela mladih iz IC v tem letu?

»Po reorganizaciji IC je letos zaživela enovita mladinska organizacija. Seveda je naša najpomembnejša naloga v pridobivanju mladink in mladincev v delo organizacije. Že po tradiciji bomo tudi letos jeseni organizirali Srečanje mladih IC, tako imenovani SMIC, udeleževali pa se bomo tudi akcij in prireditev mladih iz celotne sestavljene organizacije. Pozabiti tudi ne smemo na vključevanje v pohodno enoto, poleg idejno-političnega dela pa nameravamo vso pozornost nameniti raznim športnim tekmovanjem, kulturni dejavnosti, na propagandnem področju pa se bomo potrudili, da bo v glasilu Iskra našla mesto tudi mladinska organizacija

Nova predsednica Koordinacijskega sveta ZSM Iskre Commerce Irena Končina

Iskre Commerce. Nikakor nismo pozabili tudi na reševanje stanovanjskih problemov mladih, kot tudi ne na druge naloge, med njimi na večje povezovanje mladih z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v IC in zunaj nje.«

Lado Drobež

V Predsedstvu mladinske organizacije IC so skoraj samo dekleta.

Delovna skupina CK ZKS V Instrumentih

Tovarno merilnih instrumentov v Otočah je 4. septembra 1986 obiskala delovna skupina Centralnega komiteja ZKS. Skupino je vodil Živko Pregelj, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS. V pogovoru z razširjenim sekretariatom osnovne organizacije ZK Instrumenti so sodelovali še: Stane Pirnat, član centralnega komiteja, Janez Smole, predsednik OK ZKS Radovljica, Vasilij Koman, sekretar in Vlado Kovač, izvršni sekretar OK ZKS Radovljica, Franc Kozina, predsednik stalne akcijske konference ZK v DO Iskra Kibernetika in Nacé Pavlin, direktor kadrovskega področja v delovni organizaciji.

Sekretar osnovne organizacije ZK Franci Faganel je gostom predstavil strukturo in delovanje OO ZK. Kritično je ocenil predvsem vse manjše zanimanje komunistov za aktivno delovanje v organizaciji. Z zaskrbljenostjo je povedal, da mladi ne želijo več v vrste Zveze komunistov. Temeljno organizacijo je celovito predstavil direktor Jože Jelenc. Gostom je prepričljivo in argumentirano pojasnil, da ima to delovno okolje jasno začrtane cilje v okviru DO Iskra Kibernetika. Osnova zanje so uspešni poslovni rezultati Tovarne instrumentov v zadnjih obdobjih, ki so plod načrtnega premagovanja zaostrenih gospodarskih razmer, predvsem pa nenehnega prilagajanja tržnim razmeram.

Sekretar Živko Pregelj je prisotne seznanil z vzroki za nedavne ukrepe Zveznega izvršnega sveta ter o pričakovanih

ukrepih v prihodnjem obdobju, padcu tečaja dinarja ipd. Še vedno bo posebna skrb namenjena politiki cen in devizni politiki. Poudaril je, da so lahko le dobri delavci člani Zveze komunistov. Proti pasivnosti delavcev, posebno pa članov ZK, se moramo boriti z opozarjanjem na resnost gospodarskega položaja. Večjo skrb moramo nameniti motivaciji za dobro delo, ne pa le za socialni mir. Nanizal je tudi

bistvene novosti, ki jih bodo prinesle spremembe Zakona o združenem delu.

Ob koncu obiska v Otočah si je delovna skupina CK ZKS ogledala novi del proizvodnje elektronskega programa, ki so ga pred kratkim odprli v Tovarni merilnih instrumentov. Skupina je obiskala tudi nekatere druge delovne organizacije v radovljiški občini.

F. Kristan

SOZD Iskra vas vabi na

1. interno posvetovanje o problematiki organizacijsko-informacijske dejavnosti v SOZD Iskra

Temeljna tema:

Informatizacija Iskre

Posvetovanje bo v sredo, 1. oktobra 1986 s pričetkom ob 8.30, v veliki dvorani PPC Iskre, v Ljubljani, Trg revolucije 3.

Na posvetovanju bodo dali svoj prispevek vabljeni referenti dr. Tomaž Kalin, Inštitut Jožef Stefan in dr. Jože Gričar, Visoka šola za organizacijo dela iz Kranja ter delavci Iskre, ki se ukvarjajo s to problematiko.

Posvetovanje bo trajalo predvidoma do 14. V okviru posvetovanja bo Iskra Delta tudi praktično demonstrirala sistem Triglav.

K udeležbi vabimo:

člane KPO SOZD Iskra, predstavnike DPO SOZD, predsednike in člane KPO, oz. glavne direktorje DO in njihove pomočnike, direktorje TOZD, člane Področnega kolegija za organizacijo in informatiko, člane Odbora za organizacijo in informatiko DS SOZD ter delavce Iskre, ki jih zanima problematika.

Vabimo tudi zunanje goste.

Podroben dnevni red bo objavljen naknadno.

Zadovoljivo poslovanje v prvem polletju 1986

Že lani so v DO Iskra Električna orodja izdelali in sprejeli program ukrepov, letos pa so pripravili tudi sanacijski program in oboje je že rodilo določene uspehe, tako na področju proizvodnje, kot izvoza in prodaje njihovih izdelkov. O uspehih na omenjenih področjih najbolje priča obračun letošnjega polletnega poslovanja te delovne organizacije.

Tako so v letošnjem prvem polletju količinsko povečali proizvodnjo v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 5%, medtem ko so količinsko plan za prvo polletje izponili kar z 99,8%, medtem ko je proizvodnja vrednostno presegla plan za 26% in to predvsem zaradi visoke realizacije kooperacij (indeks 21%).

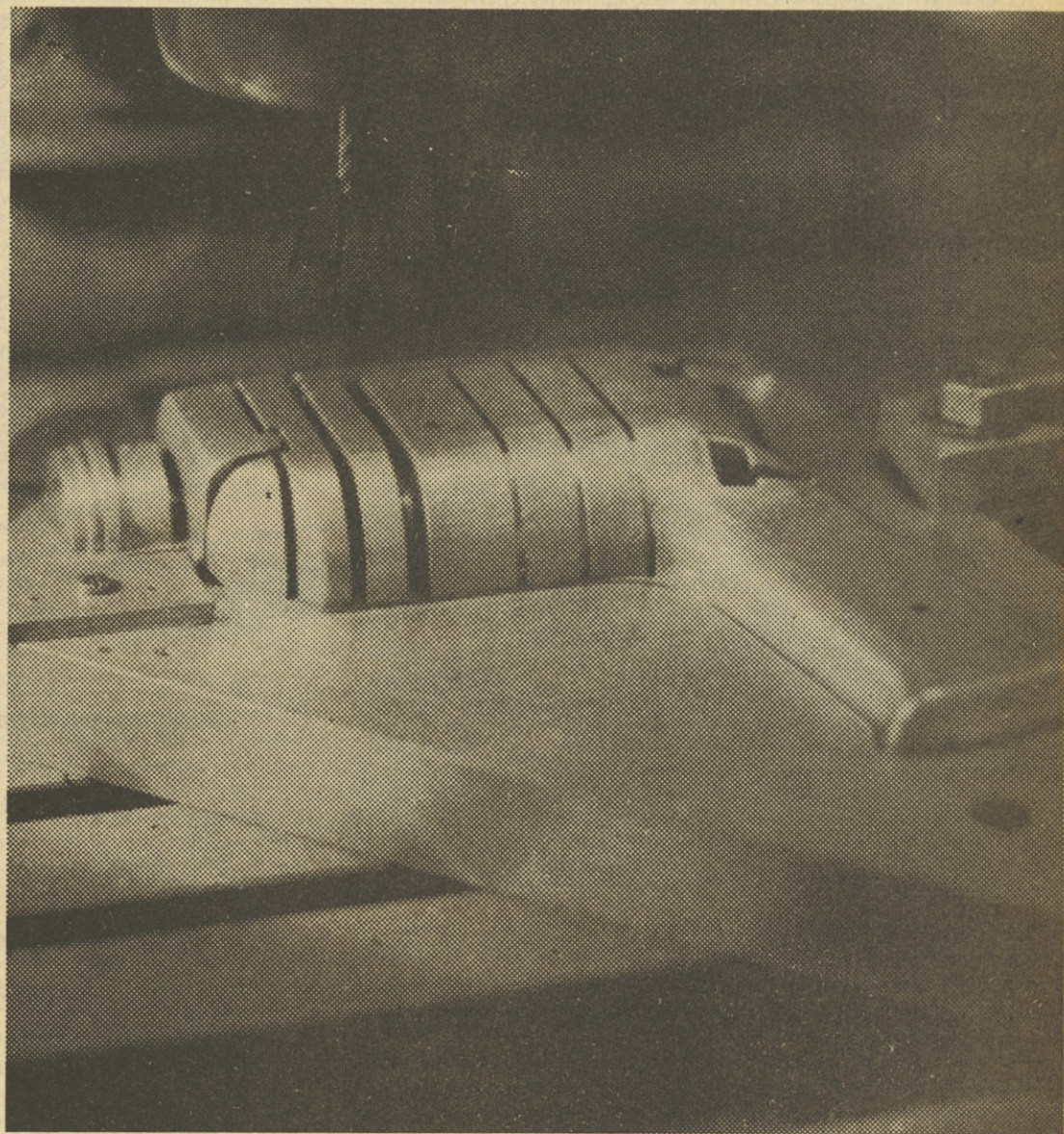
Če primerjamo vrednost prodaje na domačem trgu v prvem polletju 1986. leta s prodajo v istem obdobju lani, lahko ugotovimo, da je narasla za 89%. V teh odstotkih je videti vpliv povečanja cen s 1. 11. 1985 in 31. 3. 1986. Razen tega so v Električnih orodjih v prvih šestih letošnjih mesecih količinsko prodali za 14% več strojev brez priključkov in pribora. Tako je bil skupni plan prodaje v prvem polletju presežen za 2% in to na račun prodaje rezervnih delov. Razen tega pa so v prvem polletju realizirali še za 119.980 tisoč din polizdelkov in storitev za DO Telematiko in DO Kibernetiko.

Izvoz je v prvem polletju znašal 3.088.146 dolarjev in je bil za 5% višji od izvoza v istem obdobju lani, vendar so letni plan izvoza realizirali le 38%.

Uvoz pa se je v primerjavi z istim lanskim obdobjem zmanjšal za 18% in so ga tako po načrtu izpolnili le z 38%. In ker je izvoz naraščal hitreje kot uvoz je seveda porasla tudi stopnja pokritja uvoza z izvozom kar za 27% v primerjavi z lanskim prvim polletjem.

Stanje zaposlenih v delovni organizaciji je bilo na dan 30. 6. 718 delavcev, kar je za 1% več delavcev kot ob stanju na dan 31. 12. 1985. Povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega je znašal 95.235 din, kar je za 124% več kot povprečni neto osebni dohodek v lanskem istem obdobju in za 78% več od celotnega lanskoletnega povprečja.

Celotni prihodek je v primerjavi z lanskimi prvimi šestimi meseci narasel za 76%. Nekoliko počasneje so rasla porabljena sredstva, tako da je dohodek narasel za 160%, čisti dohodek pa za 140%. Doseženi čisti dohodek so v delovni organizaciji Električna orodja

razporedili na osebne dohodeke, ki so v primerjavi z lanskim obdobjem narasli za 138% ter seveda na ostale sklade.

Ob koncu tega poročila o poslovanju v prvem polletju letošnjega leta lahko dodamo še nekaj podatkov za julij, oz. za prvih sedem mesecev letošnjega leta, čeprav je treba pri tem opozoriti, da so julija zara-

di dopustov delali v tovarni samo 13 delovnih dni. Tako so kumulativno v sedmih mesecih letošnjega leta izdelali v DO Električna orodja 223.060 strojev in zaostali samo s 1355 stroji za planom, ki so ga tako izpolnili kar z 99%.

Na tržišča v tujino pa so poslali za 3.727.329 dolarjev stro-

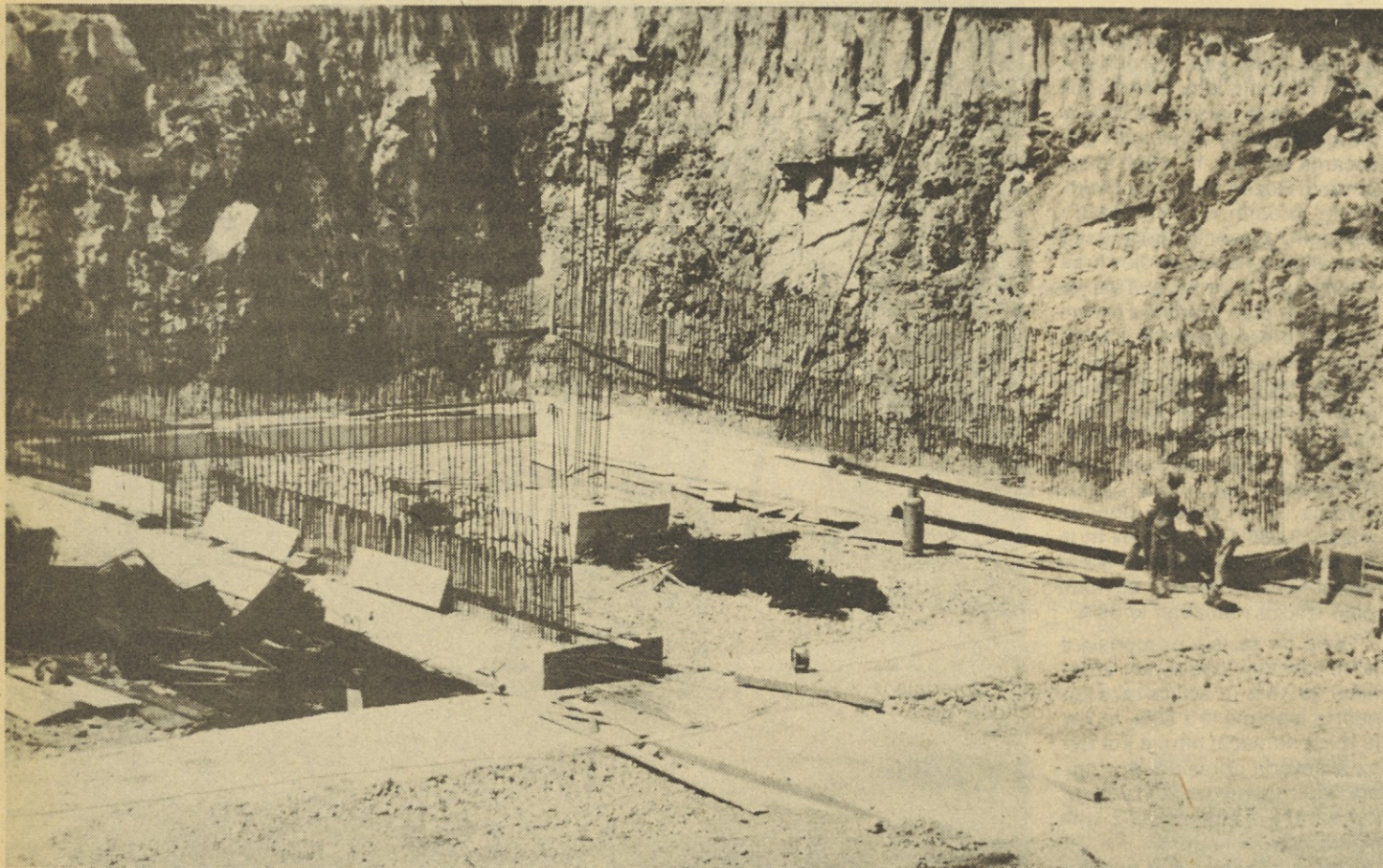
jev in zaostali za dinamičnim planom za nekaj več kot pol milijona dolarjev ter so tovrstni plan tako izpolnili s 87%.

Omenjene polletne rezultate poslovanja so seveda mnogo podrobneje in natančneje obravnavali delavci na sindikalnih skupinah in jih potrjevali na delovnih zborih v tovarni.

D. Ž.

Objavljamo uradno poročilo o izvajanju sanacije onesnaženosti okolja s PCB (KRUPA) v semiških kondenzatorjih, ki sta ga na osnovi podatkov (strokovnih poročil in druge dokumentacije) sestavila magister Svetozar Polič, strokovni sodelavec skupine SEPO pri Institutu Jožef Stefan in inženir Marijan Straus, vodja projekta za vpeljavo sistema varstva okolja v SOZD Iskra.

PCB — zahtevna interdisciplinarna problematika

1. SKLEPI IN ZAKLJUČKI REPUBLIŠKE KOMISIJE ZA KOORDINACIJO STROKOVNEGA DELA PRI REŠEVANJU ONESNAŽENOSTI REKE KRUPA

V okviru razširjenih analiz je bila konec leta 1983 ugotovljena velika onesnaženost vode reke Krupe, rečnih sedimentov in rib s polikloriranimi bifenili (PCB). Republiški sanitarni inšpektorat (RSI) je v letu 1984 na osnovi inšpekcijskih in strokovnih ogledov zahteval takojšnjo sanacijo stanja. Do 1. 10. 1984 so bili izvršeni naslednji ukrepi:

- z odlokom SO Črnomelj je bila prepovedana uporaba vode iz Krupe in Lahinje, kot živila in za napajanje živine ter kopanje in ribolov v Krupi in Lahinji,
- po navodilih strokovnih institucij so bili očiščeni vodnjaki, ki so jih občasno polnili s Krupo in polnjeni z neoporečno pitno vodo,
- preprečen je bil pretok PCB iz proizvodnje in skladiščnih prostorov v podtalje,

- sprejet je bil pravilnik o ravnanju z odpadki (15. člen zakona o ravnanju z odpadki),
- voditi so pričeli evidenco o zbranih in oddanih količinah odpadnih olj,
- izdelan je bil sanacijski načrt tovarniškega kompleksa in odlagališč odpadkov, ki pa je zahteval še strokovno oceno in vso gradbeno tehnično dokumentacijo,
- nadaljuje se s shranjevanjem odpadnega PCB v tovarni, Iskra Semič je zaprosila za izvozno dovoljenje v Francijo,
- Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa je pripravil osnutek podprojekta z naslovom: Vpliv PCB na zdravje in delovno sposobnost delavcev DO Iskra Semič in zdravje okoliškega prebivalstva. Program so začeli izvajati v oktobru 1984 in je predvideval klinično-epidemiološke raziskave vseh izpostavljenih in kontrolne grupe, izpostavljenega prebivalstva ob tovarni in ob kontaminirani reki ter kontrolnega vzorca. Pregledanih je 20 delavcev iz tovarne, ki so bili pri svojem delu neposredno izpostavljeni PCB,
- Zavod SRS za zdravstveno varstvo in Zavod za zdravstveno varstvo Maribor in zavod za socialno medicino in higieno

Novo mesto so pripravili in pričeli izvajati program za določanje ekološke kontaminacije s PCB v kapnicah, ki so jih občasno polnili z vodo iz Krupe, živil živalskega in rastlinskega izvora, od pridelovalcev na ogroženem območju. Preiskana sta bila tudi dva vzorca podkožnega maščevja oseb ob izviru Krupe, ki nista bila profesionalno izpostavljena PCB (ugotovljena je bila visoka vrednost bioakumuliranih PCB).

Zaradi strokovno zelo zahtevne interdisciplinarne problematike razreševanja onesnaževanja okolja s PCB je izvršni svet Skupščine SRS dne 5. 11. 1984 imenoval komisijo za koordinacijo strokovnega dela pri reševanju problematike onesnaženosti Krupe.

Na prvi seji dne 9. 11. 1984 je Komisija v okviru načrtovanih ukrepov sanacije in nadzora PCB v okolju DO Iskra Kondenzatorji Semič potrdila izvajanje naslednjih nalog:

- inventarizacija vseh deponij, v katerih bi lahko bil PCB,
- program upravnih in tehnično-tehnoloških ukrepov za sanacijo v tovarni, na odlagališčih in v širšem okolju (podzemne in površinske vode, zemlja, zrak, prehrabena veriga),
- izdelava dolgoročnega programa za spremljanje gibanja ekološke obremenitve s PCB v ljudeh in v okolju,
- izdelava začasnih navodil o ravnanju z izdelki, ki vsebujejo PCB,
- stalen inšpekcijski nadzor tovarne Iskra Semič in kontroliranje izvajanja ukrepov o prepovedi uporabe vode iz Krupe,
- izdelava predloga za prepoved uporabe PCB v SFRJ z zveznimi predpisi.

Komisija je delovala od 9. 11. 1984 do 14. 10. 1985 in na svojih 13. sejah obravnavala, koordinirala in usmerjala izvajanje zgoraj navedenih nalog. Zaključno poročilo o delu komisije je bilo predloženo konec oktobra 1985 na sejo IS Skupščine SR Slovenije. Na tej seji je IS SRS ugotovil, da je komisija svoje delo uspešno opravila in komisijo tudi razrešil. Za nadaljnje spremljanje stanja in ukrepov sanacije so bili zadolženi upravni organi, za vso strokovno koordinacijo pa Univerzitetni zavod SRS za zdravstveno in socialno varstvo ter Skupina SEPO pri Institutu Jožef Stefan.

Povzetki sklepov in ugotovitev, ki izhajajo iz zaključnega poročila republiške komisije so naslednji:

Ad. 1. Ocena onesnaženosti s PCB na območju ob Krupi.

- 1.1 Izvedeni ukrepi v DO Iskra Kondenzatorji Semič
- Iskra je prenehala s proizvodnjo kondenzatorjev polnjenih s PCB dne 1. 2. 1985,
- odpadni PCB, shranjen v sodih, so v avgustu 1985 odpeljali na sežig v Francijo,
- v postopku je sanacija odlagališč onesnaženih s PCB (odpadnimi kondenzatorji).

1.2 Rezultati pregledov živil in ocena njihove kontaminacije s PCB

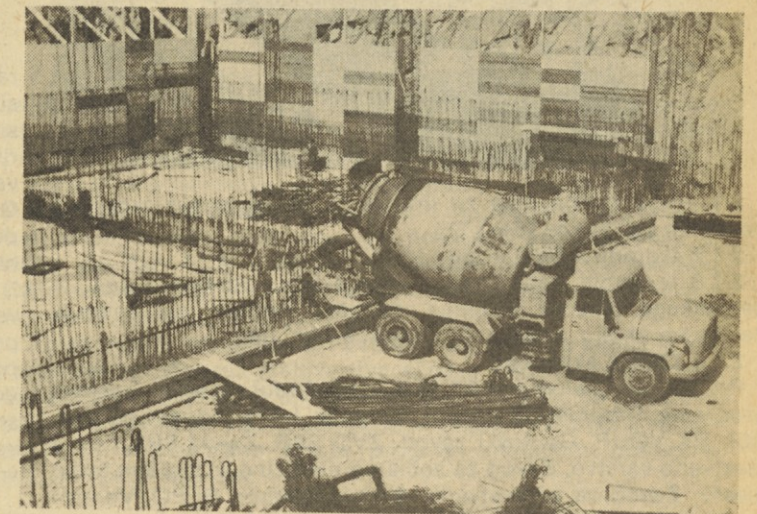
Na osnovi analiz vzorcev hrane (živil) na PCB v letu 1984 in 1985 je razvidno, da po vseh sprejetih ukrepih vsebnost PCB v živilih upada, oz. se več ne povečuje. Še vedno so v veljavi vsi ukrepi nadzora nad uživanjem prehrabnih artiklov s tega območja (prepovedi, priporočila, omejitve).

1.3 Onesnaženje zraka

Meritve onesnaženosti zraka s PCB v območju Semiča, oz. Krupe so v tem obdobju kazale do 100 x večje koncentracije, kot so znane vrednosti drugje v neobremenjenem življenjskem okolju. Preiskave nakazujejo, da je vnos PCB v organizme z vdihavanjem veliko manjši v primerjavi z vnosom prek prehrane in tako ne predstavlja bistvene kritične prenosne poti vnosa. Nadzorne meritve je potrebno nadaljevati.

1.4 Zdravstveno stanje in ogroženost delavcev Iskre in prebivalcev

Opravljenе so bile vse predvidene terenske, klinične in laboratorijske preiskave, opredeljene nekatere epidemiološke značilnosti in povezave, ki so bile statistično vrednotene. (Vse ugotovitve so bile pozneje podane v raziskovalni nalogi »OCENA ZDRAVSTVENEGA STANJA IN ZDRAVSTVENE OGROŽENOSTI PREBIVALCEV VASI KRUPA, PRAPROT, STRANSKA VAS,

MOVERNA VAS, VINJI VRH, BRSTOVEC NA OSNOVI SPECIJALNEGA ZDRAVSTVENEGA PREGLEDA» Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa, februar 1986. Zdravstveno stanje prebivalcev in delavcev Iskre bo potrebno še nadalje spremljati in raziskave razširiti v okviru predlogov in zaključkov oblikovanih v citiranem elaboratu)

1.5 Stanje reke Krupe

Izvajajo se občasne meritve PCB v vodi in sedimentu reke Krupe, ki kažejo na več ali manj ustaljeno stanje onesnaženosti v obdobju 1984 in 1985. Še vedno je v veljavi ukrep prepovedi uporabe vode iz reke Krupe za pitje in napajanje ter kopanje in robolov. V teku je izgradnja lokalnega vodovoda, oskrba s pitno vodo prebivalcev je redna.

Ad 2. Predlog nadaljnjih aktivnosti in ukrepov

- 2.1. Spremljanje stanja obremenitve s PCB v okolju in zdravstveno stanje prebivalcev

(Dalje na 8. in 9. strani)

ravstvenega stanja prebivalstva ob Krupi po sprejetem programu

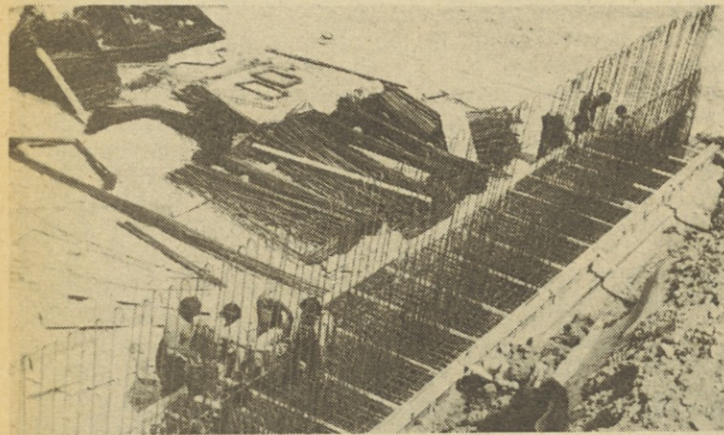
- 2.2 Izgradnja varnega odlagališča
- 2.3 Dokončna izgradnja vodovoda
- 2.4 Raziskave glede poznejše uporabe Krupe za vodovod z možnostjo zajema Krupe nad mestom onesnaženosti.

2. SPREMLJANJE STANJA IN IZVAJANJE UKREPOV PRI RAZREŠEVANJU PROBLEMATIKE ONESNAŽENJA S PCB PO RAZPUSTITVI REPUBLIŠKE KOMISIJE

V skladu s predlogi nadaljnjih aktivnosti in ukrepov republiške komisije podajamo v nadaljevanju pregled izvršenih nalog sanacije in nadzora onesnaženosti okolja s PCB.

Na več strokovno koordinacijskih sestankih, ki sta jih organizirali Skupina SEPO in Iskra z upravnimi organi in vsemi ustreznimi strokovnimi institucijami smo potrdili in razdelili celovit program aktivnosti za sanacijo in nadzor onesnaženosti s PCB na prizadetem območju, ki smo ga razdelili na naslednje sklope aktivnosti.

2.1 Sanacija onesnažene zemljine s PCB z evidentiranih odlagališč odpadnega PCB (Vrtača, Coklovca, Stranska vas)

2.1. Pripravljalna dela za investicijo za izgradnjo skladišča posebnih odpadkov (SPO 86)

2.1.2 Izgradnja SPO — 86

2.1.3 Izvajanje tehničnega, ekološkega, zdravstvenega in geološkega nadzora; izvajanje nadzornih meritev v naravnem in delovnem okolju, povezanih s sanacijskimi deli

2.1.4 Ostale aktivnosti

Pri izvajanju nalog pod 2.1 so bili angažirani naslednji izvajalci programa: Urbanistični inštitut Slovenije, Iskra, Industrijski biro, RSI, RK VOUP, Geološki zavod, ZVD SRS, Zavod SRS za zdravstveno varstvo, Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto, Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, SEPO, Vodnogospodarski inštitut in izvajalec gradbenih del GOK Črnomelj.

2.2 Spremljanje ekološke obremenitve okolja s PCB

Ta program izvaja Zavod SRS za zdravstveno varstvo z zunanjimi sodelavci.

2.3 Spremljanje zdravstvenega stanja in ogroženosti s PCB delavcev Iskre in okoliškega prebivalstva

Nosilec programa — raziskovalne naloge je Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa s zunanjimi sodelavci.

Pregled vseh izvedenih in načrtovanih aktivnosti prikazuje terminski plan, ki je priložen v nadaljevanju.

3. OCENA IZVEDBE SANACIJE, SPREMLJAJOČIH AKTIVNOSTI IN STANJE ONESNAŽENOSTI

3.1 Sanacija onesnažene zemljine s PCB z evidentiranih odlagališč odpadnega PCB

3.1.1 Pripravljalna dela za investicijo za izgradnjo skladišča posebnih odpadkov (SPO — 86)

Pridobljena je bila vsa lokacijska, investicijska in tehnična do-

kumentacija za lokacijo Vrtača 1, pridobljena vsa soglasja v upravnem postopku in strokovne ekspertize. Izbrani projektant Industrijski biro je upošteval v projektu za izvedbo vse strokovne osnove in smernice, ki so jih pogojevali upravni organi in strokovne institucije za zgraditev maksimalno varnega skladišča: vodotesno betonsko skladišče, potresna varnost, dvojni sistem varstva in kontrole (pod in ob betonski steni glineni naboj z drenažo v zaprte kontrolne jaške), definirana tehnologija odkopa in prenosa onesnaženega materiala na zavarovano prekrto začasno deponijo.

Definirani so bili programi meritev za spremljanje onesnaženosti s PCB v delovnem in širšem okolju, v času izgradnje (zrak, voda, zemljina) in program zdravstvenih pregledov, instruktaže in nadzora zdravstvenega stanja delavcev na gradbišču.

Zaradi zahtevnosti sanacije je bil ustanovljen gradbeni odbor, v katerem sodelujejo predstavniki upravnih organov in institucij.

3.1.2 Izgradnja skladišča posebnih odpadkov

Z izvajanjem del so pričeli 12. 5. 1986. Zaradi deževnih dni, ko del ne smejo izvajati in zaradi povečanega obsega izkopa v 5. kategoriji je prišlo do zamud v terminskem planu. Da bi dela dokončali do predvidenega roka (30. 10. 1986) so vpeljali delavnik od 6. do 18. poznejša gradbeno-obrtniška dela pa v dveh izmenah. Izkopano je bilo okoli 18000 m³ materiala, od tega 6000 m³ onesnaženega s PCB (zemljina in odpadni kondenzatorji). V avgustu so pričeli gradbena dela, zgrajene bodo 4 komore za depoziranje onesnaženega materiala, namesto 6 komor, kot je bilo predvideno v osnovnem načrtu. Razlog je manjša količina onesnažene zemljine.

3.1.3 Izvajanje tehničnega, ekološkega, zdravstvenega in geološkega nadzora; izvajanje nadzornih meritev v naravnem in delovnem okolju

Onesnaženost zemljine s PCB je sprotno preverjal Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, na osnovi rezultatov meritev so izvajali sortiranje materiala na čisti (pod 10 mg PCB/kg) in nečisti. Onesnaženo zemljino začasno deponirajo na zavarovanem in pokritem prostoru. Izkop je bil izredno težaven — minerska dela je izvajal Geološki zavod. Izkop so nadzorovali strokovnjaki z Geološkega zavoda in jamarji. V okviru programa varstva delovnega in naravnega okolja izvajajo zdravstveni, ekološki in hidrogeološki nadzor.

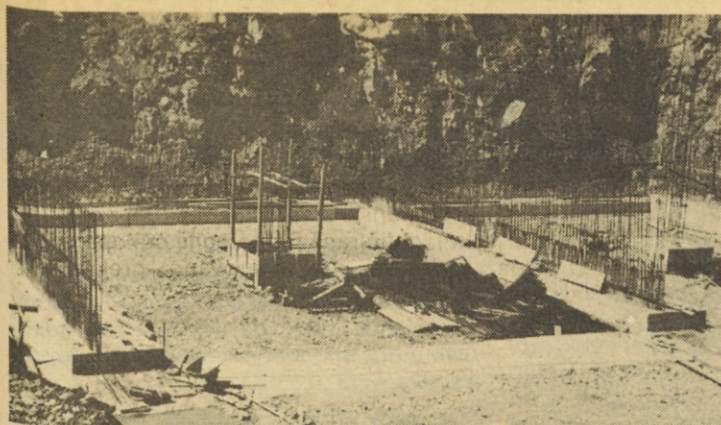
Rezultati meritev zraka na gradbišču kažejo na relativno nizko vsebnost PCB tudi v času najintenzivnejših zemeljskih del in to pod 0,01 mg/m³, kar je v skladu s pričakovano strokovno napovedjo pred pričetkom gradbenih del in daleč pod mejami, dovoljenimi za delovno okolje (0,5 + 1,0 mg/m³). Meritve onesnaženosti zraka v bližnji okolici gradbišča pa so v območju reda velikosti 0,0001 mg/m³, kar je z vidika zdravstvene ogroženosti in vnosa PCB v okolje zanemarljiva vrednost.

Vzporedno z gradbenimi deli potekajo poleg kontinuiranih meritev reke Krupe tudi dodatne analize na vsebnost PCB. Rezultati opravljenih meritev kažejo na soodvisnost med izkopom, deževjem in povečanimi koncentracijami PCB v Krupi. Možno je sklepati, da bo s sanacijo odlagališča povsem prekinjen nadaljnji dotok PCB iz tega vira v krupo.

Med gradnjo izvajajo nadzor varstva pri delu po programu zdravstvenih služb.

3.1.4 Ostale aktivnosti

V okviru sanacijskega programa (SPO — 86) so vključene tudi hidrogeološke raziskave, povezane z vplivom PCB na reko Krupo iz predloga projektne naloge »Idejna rešitev regionalne vodopreskrbe Bele krajine do leta 2050«. Nadaljujejo izgradnjo lokalnega vodovodnega omrežja za preskrbo prebivalcev s pitno vodo na onesnaženem območju. Za participacijo finančnih sredstev pri izgradnji Skladišča posebnih odpadkov (SPO — 86) so zaprosili Zvezo vodnih skupnosti Slovenije in Območno vodno skupnost Novo mesto, saj je z dokončanjem sanacijskih del pričakovati tudi sanacijo reke Krupe, kot pomembnega vira pitne vode v Beli krajini.

3.2 Spremljanje ekološke obremenitve okolja s PCB

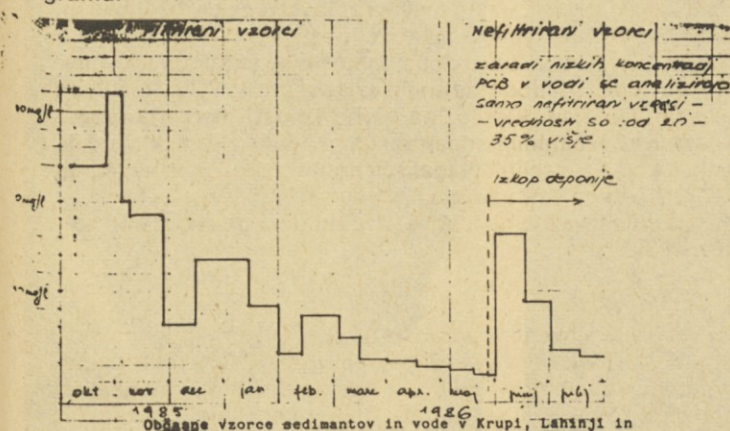
Zavod SRS Slovenije za zdravstveno varstvo je v decembru 1984 predložil program za nadaljnje spremljanje ekološke obremenitve okolja s PCB v območju Semiča in Krupe in v letu 1985 in 1986 tudi izvajal meritve. V sanacijsko investicijskem programu SPO-86 je zagotovljeno 20% sredstev, kot lastna udeležba Iskre na financiranje tega programa. Ostalo naj bi po dogovoru financirala Raziskovalna skupnost Slovenije. Predvidenega programa v celoti ne izvajajo (razlog neurejeno financiranje), potekajo predvsem nadzorne meritve vzorcev prehrane (kravje mleko, meso, jajca, kmetijski pridelki). Primerjalna analiza vsebnosti PCB v nekaterih karakterističnih vzorcih prehrane v obdobju 1984/85 kaže na več ali manj splošen padec povprečnih koncentracij PCB pod dovoljenimi tolerancami (FDA, WHO), oz. na tendenco zmanjševanja onesnaženosti okolja s PCB in zmanjšanja bioakumulacije PCB prek prehranske verige.

Prehrabeni artikli	1984/85	9186	Toleranca FDA
mleko	0.03—3,60,0014—0,0032		1,5 mg/kg
jajca	0,04—6,0	0,18—0,78	0,3 mg/kg
kurje meso	2,8—8,4	0,07—2,0	3 mg/kg

FDA = Food and Drug Administration
WHO = World Health Organization

Meritve vsebnosti PCB v zraku opravljajo v okviru nadzornih meritev na gradbišču in bližnjem okolju. Vrednosti in komentar je podan pod točko 3.1.3.

Meritve onesnaženosti reke Krupe izvaja po sprejetem programu Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, od oktobra 1985 naprej. Analizirajo povprečne vzorce na izviru Krupe po obdobjih konstantnega vodostaja. Rezultati meritev so podani v spodnjem diagramu:

Občasne vzorce sedimentov in vode v Krupi, Lahinji in Kolpi analizirajo Zavod za socialno medicino higijene Novo mesto, Zavod za zdravstveno varstvo Maribor in Zavod SRS za zdravstveno varstvo. Za ilustracijo podajamo za obdobje 1986 še nekatere meritve vrednosti meritev zavoda za socialno medicino in

higieno Novo mesto:

Lokacija	16. 1. 1986	24. 3. 1986
Krupa izvir	14 mg/l	20 ng/l
Krupa pred izlivom v Lahinjo	66 ng/l	15 ng/l
Lahinja Primostek	3 ng/l	2 ng/l
Kolpa Metlika	11 ng/l	1 ng/l

Iz rezultatov kontinuiranih in občasnih meritev je razvidno dokajšnje nihanje koncentracij PCB v vodi Krupe, ki so dosegle tudi vrednost nad 1000 ng PCB/l. Izrazit porast koncentracij PCB v reki Krupi je zaenkrat možno pripisati neposrednemu vplivu izcejanja PCB v času odprtja deponije, intenzivnim zemeljskim delom in deževju. Nadaljevanje meritev po dokončanju sanacije bodo to hipotezo potrdile, kar pa tudi pomeni, da smo s sanacijo uspešno dokončno prekinili vse možne vire onesnaževanja in tako lahko pričakujemo počasno upadanje koncentracije PCB v reki Krupi.

Ker v javnosti obstajajo različna tolmačenja o visoki strupenosti vode Krupe in mejnih dovoljenih vrednosti za pitno vodo je potrebno poudariti naslednje preverjene strokovne ugotovitve:

- reka Krupa je sicer močno onesnažena s PCB, vendar neposredno s pitjem, ali z drugo uporabo doprinese minimalno k dozni obremenitvi vnosa PCB prebivalstva glede na druge veliko bolj koncentrirane vnose prek prehranske verige.
- za pitno vodo velja za PCB eden najstrožjih normativov med številnimi drugimi veliko bolj strupenimi snovmi in sicer 100 ng PCB/l (EGS, EPA, WHO).
- zaradi številnih transportnih mehanizmov in visoke bioakumulacije v prehranski verigi pa je potrebno s sanacijskimi ukrepi doseči zmanjšanje onesnaženosti s PCB v reki Krupi vsaj pod 50 ng/l.

3.3 Spremljanje zdravstvenega stanja in ogroženosti s PCB delavcev Iskre in okoliškega prebivalstva

V februarju 1986 je Univerzitetni klinični center, TOZD Inštitut za medicino dela, prometa in športa izdal poročilo raziskovalne naloge »Ocena zdravstvenega stanja in zdravstvene ogroženosti prebivalcev«.

Zdravstvene raziskave naj bi po programu potekale še vrsto let. V letu 1986 so na specialnih pregledih ugotovljene med drugim tudi kromosomske poškodbe, pri nekaterih posameznikih, ki imajo povišan PCB v organizmu. Razen tega je na predlog Gastroenterološke klinike opravljeno zdravljenje in raziskave v Ameriki na bolnici Anici Krašna.

Zaradi novih momentov pri oceni zdravstvenega stanja in zdravstvene ogroženosti prebivalstva, ki ga je med drugim tudi sprožil članek v Teleksu, je bilo sklenjeno na RK ZSV, da zdravstvo pripravi celovito poročilo o stanju na prizadetem območju, ter pripravi in koordinirano izvaja program nadaljnjih potrebnih (dopolnjenih) raziskav.

Delovni jubilej idrijskih Iskrašev

Na priložnostni slavnosti v hotelu Bor na Črnem vrhu nad Idrijo se je zbralo 80 jubilarov,

V okviru sindikalnih športnih iger so se pomerile ekipe delavcev iz proizvodnje in iz »nadgradnje«. Še posebej so se veselili zmagovalci v tenisu, ki morajo trenirati na Črnem vrhu, saj bližje igrišč ni.

ki so pred 15 leti kot pionirji sedli za stroje na Uti v Idriji pod imenom Iskra. Sobotno snidenje, je bilo zanje in za ves kolektiv velik praznik, ki smo ga popestrili še s sindikalnimi športnimi igrami. Bolj kot odlično vreme, je k vsesplošnemu vzdušju in razpoloženju med 900 udeleženci prispevalo obujanje spominov med jubilarji ter kramljanje z vsemi ostalimi, ki smo se jim pozneje pridružili.

V fotoreportaži pa smo zabeležili najzanimivejše utrinke s snidenja kolektiva in izjave petih izmed 80 jubilarov.

Spominjamo se...

Martin Lazar — vodja investicij: »Ko se človek nečesa loti, mu je v največje zadovoljstvo, da je iz naprezanj nekaj tudi nastalo. Začeli smo z majhno ekipo, polno športnega duha, delali smo ponoči in ob nedeljah. Vsi smo bili mladi in zagnani, pa pogledajte kaj je danes iz tega nastalo! Pred

15 leti pa so nas v okolju z večstoletno rudarsko tradicijo gledali postrani, tako kot vse ostale nastajajoče tovarne. Časi so se spremenili tako, da smo danes eden izmed nosilnih stebrov idrijskega gospodarstva.«

Zlatka Gnezda — Danfoss: »Pred nekaj več kot 17 leti sem odšla za kruhom v Žel-

Po podelitvi priznanj in denarnih nagrad je jubilarje, zbrane na slavnostnem kosilu, nagovoril direktor Iskre Idrija Edvard Svetlik

Martin Lazar

Zlatka Gnezda

eznike. Sicer sem želela nadaljevati šolanje, toda štipendij ni bilo, doma pa mi tudi niso mogli pomagati. Za hrano in stanovanje sem po službi varovala otroke. Takrat se še ni govorilo, da bodo v Idriji odprli obrat Iskre Železniki. Vanj sem prišla šele, ko so tudi v Idriji začeli sestavljati kolektorske motorje. Od takrat naprej sem delala na vseh oddelkih. Delovne sredine, ki sem ji zvesta že od vsega začetka ne bi menjala niti za znatno večji osebni dohodek.«

Cvetka Erjavec — kuhinja: »Kot 14 letno dekle sem odšla iz Šebrelj na delo v ajdovsko Tekstino in Fructal, potem pa sem se zaposlila v idrijskih Nebesih kot kuharica. Zaradi nedeljskega dela in neurejenega varstva otrok sem odšla na delo v proizvodnjo. V Iskri sem sestavljala ležajne jarme in v povprečju za več kot polovico presegala normo, kar ni uspelo nobeni sodelavki in mi je bila prenekatera zavistna. Toda velikokrat sem jih s pridnostjo rešila, saj bi sicer tekoči trak stal. Po osmih letih so me premestili v naš obrat družbene prehrane, kjer spet kuham, kot v starih časih.«

Vera Jelenc — Axis: »V Iskri mi je bila prva zaposlitev. Takrat v Idriji za ženske ni bilo nobenih možnosti, da bi dobile delo. Tako kot ostale, sem šla tudi jaz na priučitev v Železnike. Seboj smo morale nesti moževo plačo, ali pa celo »prejemke stare mame«, saj je bilo treba hrano in

dom plačati še prej, preden smo prejele prvi osebni dohodek. Po nekaj mesecih sem prišla na Uto v Idrijo, kamor je prihajal kot elektrotehnik v pomoč tudi moj zdajšnji soprog. Iskra je z najinim zakonom pridobila, saj so imele mene — delavko in še četrtega strokovnjaka, ki jim jih je takrat primanjkovalo.«

Milka Černalogar — personalni evidenčar: »Po priučitvi v Železniki sem se v Idriji zaposlila na kontroli rotorjev, zatem pa presedlala v kontrolo montaže kolek-

torskih motorjev. Ob delu sem obiskovala še ekonomsko srednjo šolo v Ljubljani. Po končanem šolanju sem v istem oddelku opravljala dela administratorke, zdaj pa delam v splošnem sektorju. Šolanje mi je omogočilo idrijska Iskra, ki mi je s tem izpolnila tudi največjo željo v življenju. Ko se danes srečujem s tistimi, ki prihajajo k nam opažam, da zahtevajo veliko več, kot smo mi včasih sploh pomišljali. Po mojem je razlog v tem, da se vse spreminja, tudi mi!

F. Šemri

Za okrepčilo, ki je dalo moč za večerno družabno srečanje in zabavo so poskrbeli kar člani našega obrata družbene prehrane

Cvetka Erjavec

Vera Jelenc

Milka Černalogar

Nova pogodba za Malezijo

V Maleziji, ki je v svetu poznana kot dežela z izredno visoko stopnjo industrializacije, Iskrino ime ni nepoznano. Lan-

skega mara je namreč skupina strokovnjakov iz delovne organizacije Avtomatika spustila v pogon 12 PLC zvez za

komuniciranje po daljnovodih energetskega sistema Malezije, za katere je bila deležna tudi posebne pohvale s strani odseka za telekomunikacije po daljnovodih v energetske gospodarstvu, kakor tudi inženirjev, operaterjev in vzdrževalcev, ki so bili predhodno tudi na šolanju pri nas.

Ob tej priložnosti se je pokazalo, da so možnosti Iskre za pridobivanje tovrstnih poslov še zelo velike.

Tako se je Avtomatika znova plasirala na malezijsko tržišče v okviru ponudbe Elektrogospodarske province Sabah, otoka Borneo, za izgradnjo osmih transformatorskih postaj moči 132/66 KV. Vrednost celotnega projekta je ocenjena na 14,8 mio M \$ (ali cca 5,9 mio USA \$). Za generalnega dobavitelja opreme je bila izbrana DO Rade Končar iz Zagreba.

Medtem ko je bila s strani omenjenega elektrogospodarstva za dobavitelje opreme iz elektrozaščite in PLC opreme vnovič izbrana Iskra-Avtomatika. Pogodba, ki so jo predstavniki obeh organizacij in Iskre Commerce podpisali v sredo, 3. septembra v Maleziji, je v zavezujočem delu za Avtomatiko ocenjena na 520.000 USA \$. Pri tem je dobavni rok 12 do 15 mesecev.

Pred dokončnim izborom dobaviteljev za omenjeno opremo je naročnik želel preveriti zmogljivosti jugoslovanskih proizvajalcev. S tem namenom sta 29. in 30. julija obiskala Avtomatiko malezijska strokovnjaka: Sidek Bir Ahmad, glavni inženir SEB in Lee Tee Cheong, generalni direktor firme Teoraga Ewbank, sicer specialist za zaščito in PLC. V času dvodnevnega delovnega obiska sta se malezijska strokovnjaka v okviru razgovorov seznanila z našim razvojno-proizvodnim programom omenjenega področja, si ogledala proizvodnjo in laboratorij v TOZD Naprave za energetiko ter obiskala Iskrin Institut za kakovost in metrologijo in Razdelilno transformatorsko postajo 380 KV Ljubljana II.-Beričvo.

V sklepnih razgovorih, v katere so bili vključeni tudi predstavniki Iskre Commerce, je bil poudarek na zagotavljanju kakovosti v Iskri. Upravičeno namreč menimo, da je bilo naše prizadevanje za kakovost poleg uspešnega komercialnega nastopa tisti odločilni faktor, ki je prevagal tehniko v smeri sklenitve posla.

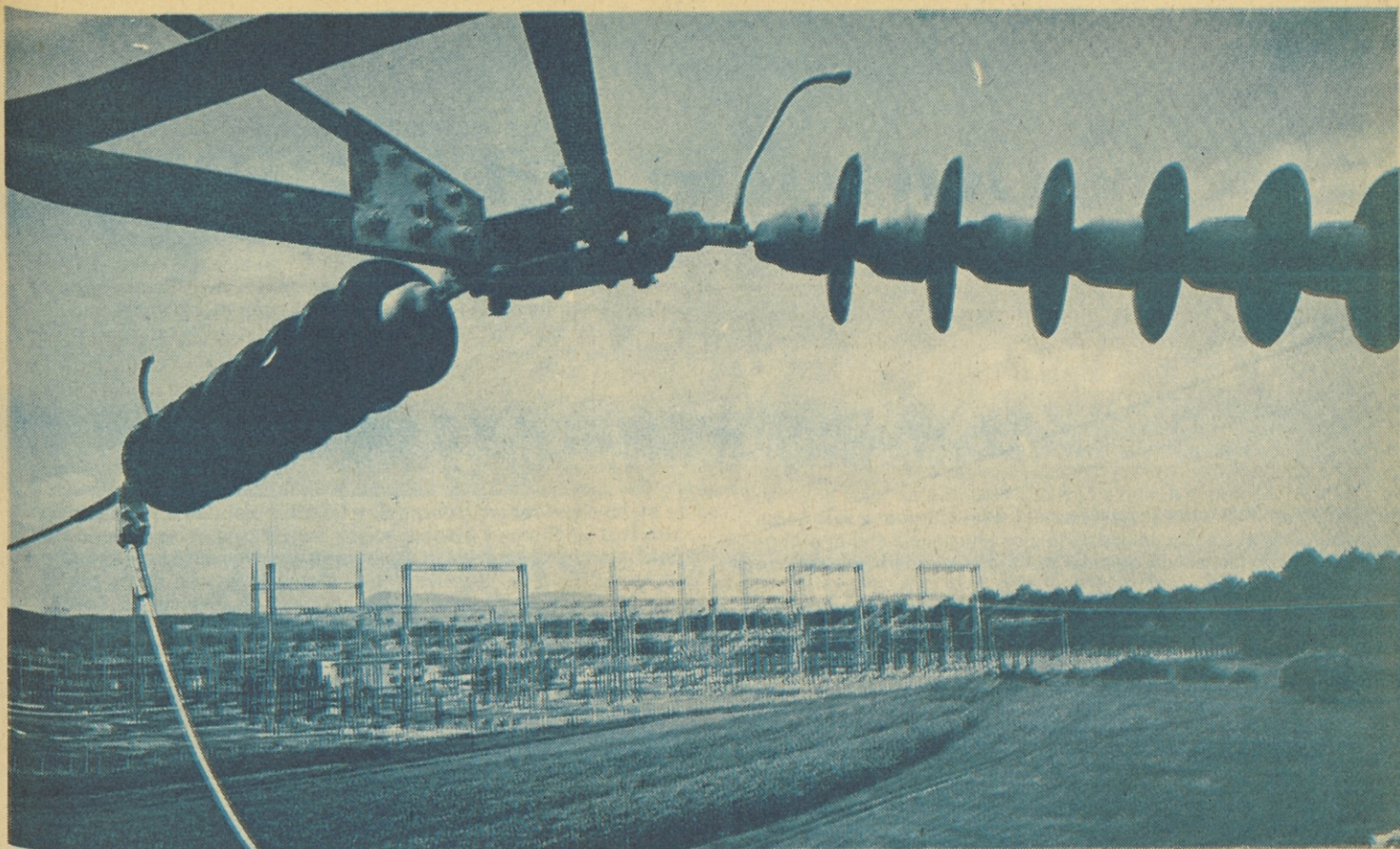
Š. D.

Petar MIŠIČ

Ko smo v mesecu juniju pisali o 8. mednarodni razstavi orodnih strojev in orodij BIAM 86', smo v okviru članka o nastopu Avtomatike, predstavili tudi novost-numerični krmilni sistem CNC-2T, ki sodi v družino numeričnih krmilij CNC-2, ki je namenjen za krmiljenje dvoosnih strojev po konturi. Omenjeni krmilnik predstavlja, vključno z inkrementnimi merilnimi daljniki pozicij, transistorskimi servo pogoni, glavnim pogonom in ostalo elektroopremo, kompletno sistemsko ponudbo, zasnovano izključno na domačem znanju, brez licence. Osnovo predstavlja modolni mikroračunalniški sistem, zgrajen v 16/32 bitni mikroprocesorski tehnologiji.

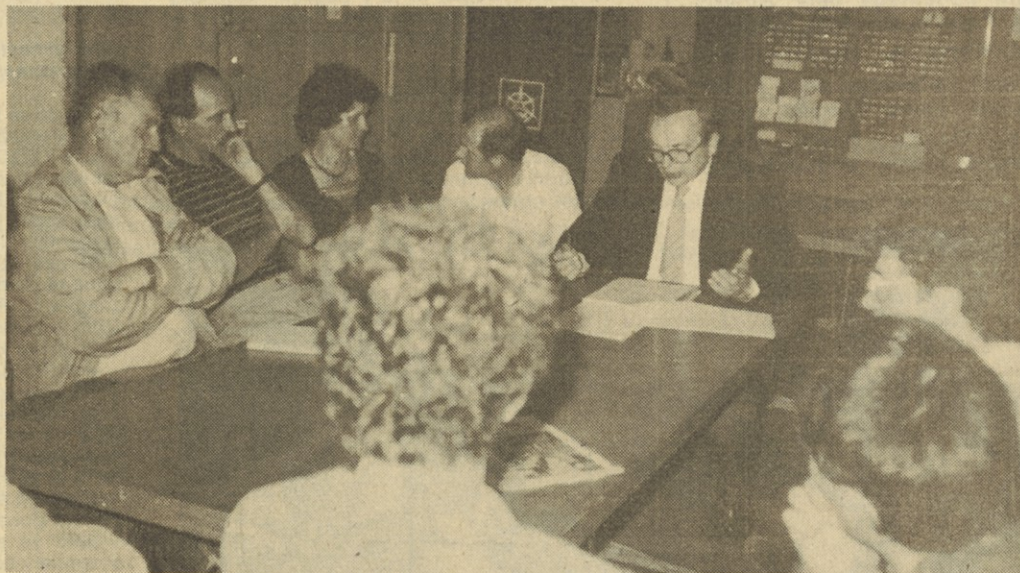
V sektorju za avtomatizacijo industrije — v TOZD Razvojni institut, delovne organizacije Avtomatika, kjer je bil CNC-2T razvit pa trenutno potekajo dela na testiranju in preizkušanju novih sistemskih funkcij. V načrtu imajo več aplikacij za domače proizvajalce orodnih strojev in za potrebe sovjetskega, kitajskega in češkega trga. Vsaki aplikaciji bo sledila tudi serija, namenjena tržni ponudbi. V pripravi sta tudi dve novi izvedenki: CNC-2M za rezkalne stroje in koordinatne vrtnike in CNC-2G za brusilne stroje ter družina numeričnih krmilij CNC-3, ki bo sicer podobna družini CNC-2, vendar bo vsebovala večjo tehnološko zmogljivost in imela več funkcij.

V okviru programa izmenjave obiskov in sodelovanja med Zvezo sindikatov Jugoslavije in tujimi sindikalnimi organizacijami je v torek, 2. septembra obiskala TOZD Elementi za avtomatizacijo, delovne organizacije Avtomatika, švicarska delegacija sindikata kovinarjev in urarjev. V delegaciji, ki jo je vodil podpredsednik Agostino Tarabusi, so bili še: Herman Zveno, sekretar pokrajinskega sindikata in predstavnik naših sindikalnih organizacij; Ljubinka Grečič — predstavnica zveznega odbora sindikatov elektroindustrije Jugoslavije in Dušan Rovanešek, sekretar republiškega odbora sindikatov elektrokovinske industrije Slovenije. V TOZD TELA so se v okviru razgovorov s predsednikom osnovne organizacije zveze sindikata TOZD, Alojzjem Pircem in vodjem proizvodnje Jožetom Štembergerjem, katerim je prisostvoval tudi predsednik KOOS SOZD Iskra, Avguštin Ciuha, seznanili z načinom dela osnovne organizacije in povezovanjem z drugimi organizacijami. Zanimali pa so se tudi za organizacijo dela v proizvodnji, kakšni so pogoji dela in v kolikšni meri sledimo svetovnemu razvoju v smeri uvajanja novih tehnologij, kar so si lahko ogledali ob zaključku razgovorov v okviru proizvodnje na Savski c. 3.

Š. D.

Klub inovatorjev

Pred začetkom počitnic je Klub inovatorjev (študentov) SOZD Iskra v svojih prostorih v Rožni dolini organiziral pogovor s predstavniki Iskre.

V štiri ure dolgem razgovoru smo veliko izvedeli o panogah, na katerih namerava Iskra delati v prihodnje, njeno izvozno politiko ter rezultate, dohodke delavcev in podobno. Predvsem so bile zanimive sprotne primerjave z nemško tovarno Siemens. Precej vprašani študentov se je, kar je razumljivo, vrtelo okrog inovacij, patentov, razvojnih nalog in možnosti zaposlitve v Iskrinih predstavništvi v tujini. S tem v zvezi smo govorili tudi o možnostih Iskre in jugoslovanske elektroindust-

rije za sodelovanje v katerem od evropskih razvojnih programov. Na koncu so prišli na vrsto tudi problemi študentov in nadaljnji načrti v zvezi z delovanjem Kluba. Predstavniki Iskre so nam zagotovili vsestransko pomoč pa tudi predlagali možnost za sodelovanje študentov pri konkretnih nalogah, oz. raziskovalnih nalogah organizacije Iskre.

Člani Kluba se jim za vse skupaj najlepše zahvaljujemo in se za kakšen tak razgovor še priporočajo.

Matej Pavlič

Zbor delavcev je imel kolektiv bovške Iskre pred obratom v vasi Soča

Zbor delavcev bovške Iskre

Sobota, 6. september, je bila za bovške Iskraše povsem drugačna, kot ostali delovni dnevi. Domala ves kolektiv se je zbral v idilični dolini Trente, v vasi Soča pred njihovim obratom z dvema ciljema. Pripravili so namreč zbor delavcev, nato pa so si skupno ogledali proizvodnjo v obratu.

Poslovni rezultati tega 280 članskega kolektiva v letošnjem prvem polletju niso bili najboljši, spremljale so jih rdeče številke, za kar pa so še najmanj krive pridne roke delavk in delavcev. Vzrok, da je temu tako, je treba iskati predvsem v glavnem proizvodnem programu, klasični vžigalni tuljavi, ki jo trg potrebuje v manjših količi-

nah, pojavile so se konkurenčne firme, nadomešča jo že modernejša, suha vžigalna tuljava, ki pa v tej TOZD še ni povsem nared za redno proizvodnjo in seveda za prodajo na svetovna tržišča.

In tako je videl kolektiv bovške Iskre eno izmed rešitev tudi v iskanju novega, oz. dodatnega proizvodnega programa.

Zbor je izzvenel izredno sproščeno in delovno, v zadovoljstvo vseh prisotnih. Predvsem poglobitvena je bila prva točka dnevnega reda, ki je zajemala oceno poslovanja ter razvojne možnosti, ocenjene s strani vodstva delovne organizacije.

Zbora sta se udeležila tudi predsednik predsedstva konference osnovnih organizacij sindikata Miloš Vodopivec, ki je zbrane prisrčno pozdravil ter glavni direktor Avtoelektrike Robert Žerjal, ki je v daljšem nagovoru predstavil članom kolektiva stališča vodstva DO Avtoelektrika do njihove temeljne organizacije.

V uvodu je izrazil zadovoljstvo, da prisostvuje zboru in čestital jubilarom 20 in 10-letnega dela, ki jih je letos v tej TOZD 12. Vsem se je zahvalil za tvorno in ustvarjalno sodelovanje tudi pri krepitvi enotnosti, tako delovne, kot sestavljene organizacije naše SOZD Iskre. Pouda-

Najslavnostnejši trenutek — podelitev posebnih priznanj jubilarom dela

Jubilanti 20-letnega dela: Rihard Mlekuž, Karel Kutin, Jože Melihen, Miroslav Kravanja, Vlasta Hrovat

Jubilanti 10-letnega dela: Valter Prochazka, Elvira Mihelič, Mitja Kokove, Danica Bizjak, Živko Kavs, Marija Hosner, Almira Kenda

ril je, da se slabi rezultati, ki so bili zabeleženi ob polletju že izboljšujejo in po vseh pokazateljih ta TOZD do konca leta ne bo poslovala s tekočo izgubo. Poseben poudarek pa je namenil skrbi za kvaliteto ter zavzeto in ustvarjalno delo vseh, kar je predpogoj za doseganje zastavljenih ciljev in izboljšanje poslovanja.

Sledila je nagraditev jubilarov 20 in 10-letnega dela. Prejeli so posebna priznanja in značke, ki jih je poleg domačina, predstavnika DPO podelil tudi predsednik sindikata Miloš Vodopivec.

V tej TOZD se lahko upravičeno pohvalijo tudi s humanimi člani kolektiva, ki vsako leto darujejo delček sebe, dragoceno življenjsko tekočino, kri. Prav na sobotnem srečanju so bili pohvaljeni in so prejeli čestitke vsi tisti, ki so kri darovali že 5, 10, 15, 20, 25, ali večkrat. Od Adolfa Mlekuža pa so se poslovili, ker je odšel v zaslužni pokoj.

Nato so si vsi skupaj ogledali proizvodni program v obratu, to je avtomobilski rele, ki so ga v Sočo prenesli iz naše delovne organizacije Avtomatika Ljubljana. Na tem programu dela trenutno okrog 20 delavcev, vključno s tistimi, ki delajo na navijanju, ki poteka še v TOZD, v Bovcu. Mesečne količine se gibljejo med 30 in 40 tisoči, to pa pomeni, da jih naredijo od 1500-2000 dnevno. Že v začetku prihodnjega leta naj bi stekla kompletna proizvodnja avtomobilskega releja v obratu, saj trenutno poteka dobava polizdelkov še iz Avtomatike. Releje pa izdelujejo predvsem za tuja tržišča ter za izdelke, ki jih proizvajajo v tovarni generatorjev in elektro-nike v Novi Gorici.

M. R.

Ogled proizvodnje avtomobilskega releja

Nov obrat

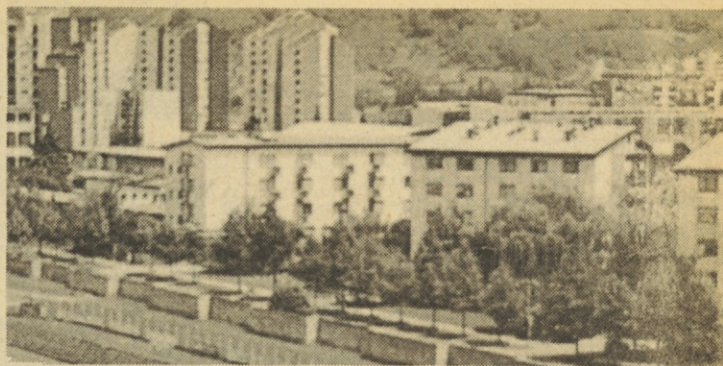
Novogoriška Iskra Avtoelektrika se ni nikoli zapirala le v lastne okvire, kolektiv je vedno znal prisluhniti prošnjam prebivalcev v manj razvitih krajih in območjih ter jim ponuditi delo na domačem pragu. Tu mislimo predvsem na izgradnjo obratov, ki že stojijo in uspešno poslujejo na Ligu na Kambreškem, v dolini Trente v vasi Soča ter v Rutu nad Baško grapo. Tem trem se je v soboto 13. septembra pridružil še eden, povsem nov industrijski obrat, zgrajen v partizanski vasi Predmeja nad Ajdovščino. Ob navzočnosti številnih visokih gostov so ga slavnostno odprli in tako pričeli pisati novo poglavje v zgodovini tega simpatičnega kraja.

Z gradbenimi deli so pričeli sredi lanskega leta in jih uspešno ter v roku zaključili. Temeljni kamen pa je vzdal predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj. V obratu, ki je »last« temeljne organizacije tovarne specialnih električnih rotacijskih strojev bo zaposlenih približno 20 domačinov, glede na razvojne možnosti temeljne organizacije pa bo pozneje možno zaposliti tudi več delavcev.

V obratu bodo izdelovali podsestavne dele za električne rotacijske stroje, ki jih izdelujejo v TOZD v Šempetru, bodoči delavci pa so že uspešno opravili priučitveno usposabljanje v »matični« tovarni.

Obrat je seveda velikega pomena za prebivalce Predmeje, ki so bili doslej glede na razvoj v povojnem času v drugih krajih kar malce preveč zapostavljeni. Zato so ga sprejeli z odprtimi rokami. O slavnosti ob otvoritvi pa bomo obširneje poročali v naslednji številki našega glasila.

M. R.

Praznik novogoriške občine

V mestu cvetja in mladosti v Novi Gorici poteka vrsta prireditev in slavnosti v čast občinskemu prazniku. Mlado mesto je bogatejše za novo osnovno šolo, na Kidričevi ulici so že odkrili doprsne kipe prvih poveljnikov prvega primorskega partizanskega bataljona Simon Gregorčič. V soboto je bila slavnostna seja občinske skupščine, kjer so podelili tudi občinska priznanja in nagrade. Osrednja slovesnost ob 80-letnici Soške proge in njeni vključitvi v nove železniške transportne poti je bila v soboto na novogoriški železniški postaji. Prav jubilej Soškega koridorja daje občinskemu prazniku poseben pečat. Občinski praznik bo še ves september spremljala vrsta manifestacij in novih delovnih zmag.

M. R.

Pomembno posvetovanje ekonomistov v Novi Gorici

Društvo ekonomistov pripravlja v našem mladem mestu ob Soči, pomembno jugoslovansko posvetovanje na aktualno temo: Vključevanje jugoslovanskega gospodarstva v mednarodne ekonomske tokove. Posvetovanje bo pod pokroviteljstvom DO Iskre Delte dne 26. in 27. septembra 1986 v veliki okrogli dvorani Iskra Delta centra v Novi Gorici.

Delovni program bo zajemal obravnavo najaktualnejših tem v sedanjem trenutku, tako z vidika ekonomike, inovacij, marketinga, zunanje trgovine, višjih oblik gospodarskega sodelovanja in prenosa znanja, kot tudi tehnologije.

Te teme bodo osvetljene in obravnavane tako z vidika politike ekonomije, ekonomike, prava, poslovanja in seveda praktičnih aplikacij ter vsebine na nekaterih uspešnih primerih iz prakse.

Napisane ugotovitve potrjujejo udeležbo naših znanih in uveljavljenih predavateljev z različnih univerz in ustanov, na posvetovanju pa bodo sodelovali tudi vidni predstavniki jugoslovanskega in slovenskega družbenopolitičnega življenja.

Kljub temu, da bodo nekatere teme v okviru nekega strokovno-znanstvenega področja — specifične, je program dela posvetovanja sestavljen tako, da si bodo teme po specifičnosti sledile po takem vrstnem redu, da bodo vedno omogočile udeležencem združitev vsebine v eno celoto, to je sedanjega trenutka, v katerem živimo in delamo ter na podlagi teh spoznanj opredelitve smeri naših poti za v bodoče.

Posvetovanje naj bi bilo delček mozaika novega pristopa k reševanju naše problematike na podlagi strokovnega in znanstvenega pristopa k analizam stanja, tako kot je bilo sprejeto tudi v kongresnih zaključkih.

V okviru posvetovanja je pred-

videna tudi razprava na podane referate. Posvetovanje bo dopoldne in popoldne, zaključek pa bo v soboto 27. 9. 1986 ob 13.

Organizacijski odbor vabi vse ekonomiste in druge zainteresirane delavce SOZD Iskra, da se

posvetovanja udeležijo v čim večjem številu, zato prilagamo tudi prijavnico, ki jo pošljite na naslov: Društvo ekonomistov Nova Gorica (za jugoslovansko posvetovanje) Kidričeva 11, p. p. 85 65000 Nova Gorica

M. R.

Prijavnica

za udeležbo na jugoslovanskem posvetovanju: »Vključevanje jugoslovanskega gospodarstva v mednarodne ekonomske tokove,« ki bo v Novi Gorici, 26. in 27. 9. 1986, Nepreklicno prijavljam TOZD/OZD (firma, naslov, poštna številka)

naslednje delavce (ime in priimek ter delovno mesto):

Kotizacijo 18.000.— din za vsakega udeleženca posvetovanja, skupaj torej..... smo

nakazali na širo račun št.: 52000-678-81045, Društvo ekonomistov Nova Gorica.

Datum:.....

Podpis pooblaščenih oseb:

Žig:

Kranjske planinke na Kureščku

Enkrat v letu imajo tudi planinke delovnih organizacij Iskre iz Kranja planinski izlet, ki je namenjen samo njim. Letošnji je bil enajsti po vrsti, glede na to, da je lanskoletni odpadel zaradi premajhnega števila prijav. Pot je potekala od Turjaka do Kureščka.

Vreme je bilo kot naročeno, planink pa poln avtobus — za eno manj kot petdeset. To je namreč rekordna udeležba na tovrstnem izletu. Z avtobusom smo se peljali do Turjaka na Dolenjskem. Tu smo si ogledali mogočno zidovje gradu, ki ga že več let obnavljajo. O njegovi zgodovini — daljnji in novejši, nam je v lepem dolenjskem melosu razlagala vodička — domačinka, ki je dogodke kar iz rokava stresala. Pot nas je nato vodila v dolino do vasi Ščurki, kjer se še malo nismo ustrašili napisa, ki pravi, da vstopamo v področje medvedov! No, medvedov res nismo srečali, ker so jo verjetno še pravi čas popihali. Do Kureščka je bilo ravno prav hoje. Tu je bilo v koči že vse pripravljeno. Novi lastnik se je potrudil, da nismo bili lačni, še manj pa žejni. Ker je bilo še dovolj časa, smo si ogledali bližnjo okolico, ki nudi lep razgled na vse strani. Tudi sonce smo še ujeli in ga na trati pred kočo izkoriščali za lastne kolektorje.

Z izletom in — menda — tudi z vodnikoma Igorjem in Edom, so bile planinke Iskre iz Kranja zadovoljne. Vesele in s pesmijo so se vračale v Kranj. Obljubile so, da se bodo ob letu zopet odzvale v tako velikem številu.

Edvard Erzetič

Skupina planink — Iskrašic iz Kranja na Kureščku (foto: Edo)

Šah

Šahisti Iskre so se letos udeležili vrste tekmovanj. Na sindikalnem moštvenem prvenstvu Slovenije na Bledu so sodelovale tri ekipe. Prva ekipa, ki je igrala v postavi Leon Mazi, Brane Deželak, Janez Krek in Dušan Zorko je s 14 meč točkami osvojila šesto mesto. Najboljši je z 8,5 točkami od 11 možnih bil Zorko, nato Mazi in Krek, nekoliko pa je zatajil Deželak. Moštvo ni uspelo ponoviti lanskoletnega rezultata, ko so v nekoliko drugačni postavi osvojili prvo mesto. Prehodni pokal so morali predati letošnjemu zmagovalcu — ekipi Sloge JLA. Šahisti Andrej Erman, Jože Špende, Anton Jerina in Dane Černe pa so z 12 meč točkami osvojili 16. mesto. Najboljša sta bila Černe in Jerina. Tretja ekipa je nastopala v postavi Bogdan Brezigar, Dušan Čebular, Lojze Deželak, Karel Kmetič in Janez Zavrl. Zadovoljiti smo se morali s 26. mestom, ker smo dobili samo 10 meč točk. Najboljši uspeh je

imel Čebular.

Na festivalu šaha v Puli je sodelovalo prek 560 moštvev iz vse Evrope. Prvo moštvo Šahovskega društva Iskra je nastopilo v skupini za pokal maršala Tita. Nastopali so v postavi: Darko Steiner, Darko Šifrer, Leon Mazi, Vojan Konvalinka in Matjaž Mikac. Posamični rezultati so bili: Šifrer 3,5 (5), Mazi 2,5 (4), Mikac 2(3), Steiner 1(5), Konvalinka 0,5 (2). Skupno so imeli 9,5 točk in se plasirali od 8. do 10. mesta med 16 nastopajočimi klubi. Dosegli so dober rezultat.

Ostale ekipe so bile razporejene po šahovski moči v 26 festivalskih skupin. Šahisti Anton Ribič, Stane Rijavec, Janez Kumše in Vito Soukal so igrali v sedmi festivalski grupi. Osvojili so 13 točk in s tem drugo mesto. To je dosedaj najboljši uspeh šahistov Iskre. Kumše je bil najboljši in je izpustil samo pol točke. Rijavec je bil s štirimi točkami drugi. V tej skupini so še igrali mladinci ŠD Iskre. Igrali so: Andrej Brcar, Aleš Jančič, Primož Potočnik in Nataša Krmelj. Bili so 9. do 10.

med 18 nastopajočimi moštv. Ekipa Iskre Zmaj v postavi Pavle Sešek, Marjan Butala, Albin Oblesčak, Bojan Kuzmič in Bogdan Brezigar je v osmi skupini bila med 20 moštv 10. do 14. Najboljša sta bila Oblesčak in Butala. V deseti festivalski skupini so nastopili šahisti Avtomatike I. Igrali so Andrej Erman, Jože Špende, Anton Jerina, Dane Černe in so bili deseti do enajsti med 18 ekipami. Najboljša sta bila Jerina in Černe. Za drugo ekipo Iskre Avtomatike so nastopali: Hugon Zaplotnik, Lojze Gorjup, Lado Anžur, Darko Božič in Pavle Jereb. Igrali so v močni enajsti skupini in bili 11. do 13. V deseti skupini so bili še šahisti Iskre Telematike. Oslabljen ekipa Janez Krek, Vinko Zorman, Lojze Deželak in Janez Zavrl so bili petnajsti. Z rezultati nastopajočih ekip smo lahko zadovoljni, posebno se je izkazala prva sindikalna ekipa z drugim mestom in to kar v sedmi skupini. Festival smo tudi letos izkoristili v reklamne namene. Propagirali smo izdelke Zmaja in Polprevodnikov. Nedvomno bi lahko tako množično srečanje šahistov še boljše izkoristili v reklamne namene.

Šahovsko društvo Iskra je organiziralo še vrsto kategorijskih turnirjev. V prvo kategorijo je napredoval naš šahist Andrej Erman. Čestitamo!

Turnirje bomo organizirali še naprej. Prijavite se v šahovskem domu v Ljubljani.

Naslednji hitropotezni turnir bo 13. 9. 1986 v Šahovskem domu v Ljubljani.

Opomba: Meč točke pomenijo, da ekipa dobi za zmago dve točki, za neodločen rezultat eno točko in poraz brez točke. Številke v oklepajih pomenijo število odigranih partij.

Bogdan Brezigar

Drugi o nas

● Ljubljanski Dnevnik piše o anketi, ki so jo naredili v Iskri Telematiki v Kranju o tem, kako so delavci zadovoljni z razmerami. Delavci so ocenjevali razmere s »šolskimi« ocenami. Delovne razmere so ocenili z 2,69, sodelavce s 3,01, možnost za napredovanje z 2,49, osebne dohodek z 2,90, najslabšo oceno pa so dali svojim neposrednim vodjem — 2,04. Vrednost ankete je predvsem v reakciji na takšno informacijo in v Telematiki so se zato zamislili nad nizko oceno, da so »mojstri« pod kritičnim očesom, ker jih delavci po krivici radi uvrščajo med »privilegirane«. Prav gotovo pa je del zamer tudi opravičljiv. List komentira, da je takšno »ugotavljanje javnega mnenja« koristno in, da bi veljalo razmisliti, v kolikšni meri bi lahko take izkušnje izkoristili tudi drugod.

● Sarajevski časopis Naši dani prinaša obširno reportažo o dosežkih in načrtih DO Iskra Delta. Po pisanju časopisa v Delti velja samo eno geslo — znanje. »Tovarna znanja«, kot ljudje iz Iskre Delt imenujejo izobraževalni center v Novi Gorici, je najnovejša poteza in projekt desetletja. Tudi Japonci so bili presenečeni nad sodobno opremo in zunanjim izgledom centra. Po besedah generalnega direktorja Janeza Škrubeja so v Delti ves čas vedeli kaj potrebujejo — vlaganje v znanje je osnovna investicija. Kdor ga ne more ponuditi, nima druge rešitve, kot da ga kupuje. Svetovno tržišče namreč ne prizna potencialov, priznava in vrednoti le opredmeteno delo, seveda najprej delo znanosti. Zato je maksimalno angažiranje človeške pameti in minimalno angažiranje človeškega dela tista revolucija, katere odmev do nas prihaja vse prepočasi.

● Mladinska revija PIONIR že vrsto let na takimenovanih »Iskrinih straneh« objavlja zanimivosti iz Iskrine proizvodnje in razvoja, z namenom približati mladim bralcem številne Iskrine projekte s področja sodobne tehnologije. Letos bodo podrobneje pogledali področje teleanematike. Tako v eni od zadnjih števil obravnavajo področje prenosnih sistemov v telefoniji. Na zanimiv način pojasnjujejo, kaj sta frekvenčni in časovni multipleks, kakšne so prednosti digitalne tehnike in kako delujejo prenosni sistemi v telefoniji.

● Delavska enotnost je objavila obširen prispevek o vlogi znanja in izobraževanja v DO Iskra-Avtomatika. Predstavniki kadrovske službe v Iskri Avtomatiki so pojasnili, kako so se organizirali za intenzivno vlaganje v kadre in kako imajo organizirano izobraževalno dejavnost v delovni organizaciji. Po njihovih besedah je v Iskri Avtomatiki skrb za kadrovske razvoj rezultat dolgotrajne politike, ki je zagotovila, da so v DO zaposleni po večini kadri, ki so jih vzgojili sami. Še pred desetimi leti so imeli v delovni organizaciji 51,2% priučenih delavcev, danes jih je še 36,1%, ob koncu srednjeročnega obdobja naj bi jih bilo le še 28,4%. Delež delavcev s koncu srednjeročnega obdobja se je v desetih letih povečal od 14,2% na 21,3%. Z višjo srednjo izobrazbo so imeli pred desetimi leti 4,3% zaposlenih, danes jih je 5,7%, izobrazbo so imeli pred desetimi leti 4,3% zaposlenih, danes jih je 5,7%, čez pet let naj bi jih bilo 8,5%. Se večji napredek je pri visoko izobraženih

delavcih, kamor prištevajo tudi magistre in doktorje znanosti. Leta 1976 jih je bilo v delovni organizaciji 5,8%, danes že 11,5%, čez pet let pa jih bodo potrebovali 16,5%. Za tolikšne spremembe je potrebna dobro organizirana strokovna služba, ki skrbi za izobraževalno dejavnost. Tako službo v Avtomatiki tudi imajo. Skozi njo se stekajo vse niti, ki vodijo k zagotavljanju tako ambicioznih načrtov, kakršne so si naložili v Iskri-Avtomatiki.

● Privredni pregled je objavil informacijo o investicijskih načrtih v Iskri Avtoelektriki. Vodilni proizvajalec električnih in elektronskih delov za jugoslovansko avtomobilsko industrijo in pomemben izvoznik Iskra-Avtoelektrika načrtuje v tem srednjeročnem obdobju vrsto investicij v skupni vrednosti 18 milijard dinarjev. V Iskri-Avtoelektriki ocenjujejo, da bo z novo proizvodnjo in novimi razvojnimi programi ponekod možno proizvodnjo celo podvojiti, izvoz pa občutno povečati. Tako naj bi leta 1990 izvozili 40% proizvodnje. Vsi proizvodi šempetrske Iskre so rezultat domačega znanja. V 25 letih je kolektiv kupil le dve tuji licenci. Med novimi vlaganji zavzema pomembno mesto projekt »Zastava«, ki naj omogoči zadovoljevanje potreb po avtoelektričnih izdelkih za proizvodnjo vozil »Zastava« in za izvoz.

● Dolenjski list piše o pomembnih poslih Iskrine tovarne keramičnih kondenzatorjev v Žužemberku. V tej Iskri tovarni je namreč vse pripravljeno za izvoz opreme in tehnologije v Sovjetsko zvezo. Žužemberčani bodo blizu Vitebska montirali doma izdelane stroje in prodali domačo tehnologijo za proizvodnjo večplastnih kondenzatorjev v tovarno, ki bo proizvajala 5 milijonov teh proizvodov na leto. Tudi za leto 1987 imajo s Sovjetsko zvezo že sklenjen posel za dobavo opreme in tehnologije v vrednosti 1,6 milijona dolarjev, podobne količine pa bodo kupcem v tej državi dobavljali vse do leta 1990. Kot pravi direktor Dušan Lavrič, dogovori za tovrsten izvoz potekajo še z več državami v razvoju. Razmišljajo celo o investiciji v strojno delavnico, da bi lahko kupcem zagotovili večje količine opreme. Imajo kvalitetno konstruktersko skupino, ki je tudi 80% opreme za lastno proizvodnjo naredila doma. Tako opremo, ki si jo sprva izdelovali le za lastne potrebe, zdaj že uspešno izvažajo.

● Mladinska revija Pionir je v eni od zadnjih števil na t. i. Iskrinih straneh objavila daljši prispevek o združenih telekomunikacijskih sistemih. Rdeča nit, ki se letos vleče skozi vse sestavke v Pionirju je digitalizacija. V omenjenem članku so na nazoren, razumljiv način razložili prednosti digitalnega signala pa tudi uspešno izkoriščanje teh prednosti. Podrobno opisujejo sistem ISDN in poudarjajo, da je Iskra svoj prvi korak na tem področju prikazala na lanski razstavi Sodobna elektronika. Vse centrale in prenosni sistemi, ki jih Iskra razvija od leta 1980 naprej, so izdelani tako, da omogočajo uvajanje ISDN. Tako so vsa omrežja, ki jih opremlja Iskra, že pripravljena na trenutek, ko bodo razmere dozorele za uvajanje ISDN.

Iz tujega strokovnega tiska

Tabletke in rak

Do sedaj največja študija o močni povezavi raka na prsih in jemanjem kontracepcijskih tablet se je zaključila v prid tablet. Uporaba le-teh, tako so ugotovili ameriški znanstveniki, ne stopnjuje rizika za nastanek raka na prsih tudi v primeru, če je obolenje že v družini, oz. pri dolgoletni uporabi. Avtor W. Sattin je objavil v New England Journal of Medicine rezultate zdravniških pregledov približno 10 tisoč žensk, ki so izredno pomirjujoči.

Bolezen bogatih

Kdor je bogat, mora prej umreti. Pripadniki vrhnjega sloja, tako zagotavljajo statistike, umrejo v primerjavi z nižjim slojem 33% pogostejše zaradi ultravioletnega žarčenja, ki povzroča kožnega raka. Zato pa podležejo za 68% redkeje tuberkulozi, ki je v Angliji še vedno bolezen revnih. Revni

umrejo v poprečju skoraj dvakrat pogostejše za TBC. Tudi pri želodčnih obolenjih in visokem pritisku so revni nadpovprečno prizadeti. Bogate ženske so posebno podvržene raku na prsih, njihova umrljivost je v poprečju za 40% večja.

Odpadki na Kitajskem

V veliki akciji, ki so jo sprožili na Kitajskem, so zgradili v štirih letih več kot 4 milijarde družinskih bioplinskih enot. Le-te pretvarjajo živalske in rastlinske odpadke v plin, ki vsebuje do 50% metana. Plin uporabljajo pri kuhi in razsvetljavi pa tudi za pogon strojev z notranjim izgorevanjem in za proizvodnjo elektrike.

Ocenjujejo, da je v organskih odpadkih poljedelskih in živilskih posestev na vsem svetu shranjene toliko energije, da bi ustrezala 2 milijardama ton premoga, kar je skoraj 25% celotne svetovne porabe energije.

Elektronska pestunja

»Kdor je pozoren na mrtve reči, kot so hiše in dragocenosti, mora biti pozoren tudi na otroke«. Pod tem motom reklamira ameriška firma svoje elektronske otroške aparate, ki so bili skrajna namenjeni varovanju proti vlomom. Razvila je majhen oddajnik, ki ga otrok nosi okrog vratu. Če se oddalji iz hiše, takoj sproži alarm. Če je otrok zašel — tako zagotavlja proizvajalec — ga je lahko najti na podlagi električnih signalov. Če je otrok že starejši, s pritiskom na gumb signalizira, da rabi pomoč.

Otroci športniki

Otroci, ki se ukvarjajo z nekaterimi športi, kot npr. judo, so agresivnejši od svojih vrstnikov. To trdi ameriška športna pedagoginja Brenda Jo Bredemeir z univerze v Kaliforniji. V študiji, ki jo je napisala, navaja športne aktivnosti pri dekletih in fantih v starosti 8 — 12 let. To

so košarka in nogomet za dekleta, za fante pa nogomet, judo in boks. Športniki teh panog so do svojih vrstnikov, ki se ne ukvarjajo s športom, neotesani v izražanju, grobi v vedenju in egocentrični.

Maratonci v postelji

Tek na dolge proge — maraton duši seksualno aktivnost. Do te ugotovitve je prišel športni pedagog Edgar Rimmele v študiji »seksualnost pri maratoncih«. Kar 38 od 44 anketiranih maratoncev, s poprečnim tedenskim tekom 100 km, je izjavilo, da ima seks zanje stransko vlogo. Maratoncem namreč manjka moč, da bi se duševno in telesno osredotočili na svoje partnerke. Športni pedagog priporoča zategadelj tek v majhnih dozah. Pri tem se zagotovo stopnjuje telesni občutek in zadovoljstvo v postelji.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik
ing. Vladimir Klavs

O začetkih razstave »Sodobna elektronika« v Ljubljani

Pomembna Iskrina dejavnost se je odražala in se seveda še odraža tudi na vsakoletni mednarodni razstavi »Sodobna elektronika« v Ljubljani, ki bo letos v kratkem že trideset let odprla svoja vrata, ne samo Ljubljani, temveč Jugoslaviji in svetu ter pokazala, kaj je bilo novega in pomembnega doseženega doma in v svetu. Iskra je ves čas zelo aktivno in pomembno sodelovala na vseh teh, danes že tradicionalnih in svetovno znanih prireditvah, naš sogovornik pa je tudi tu odigral zelo pomembno strokovno, organizacijsko in tudi poslovno

vlogo. Zato razstav »Sodobna elektronika« v naših razgovorih sploh nismo mogli izpustiti in kar samo se je zato ponudilo začetno vprašanje o nastanku, zgodovini in poteku teh velikih vsakoletnih »sejmov« v Ljubljani.

»Mednarodna razstava »SODOBNA ELEKTRONIKA« v Ljubljani je zagotovo najstarejša specializirana mednarodna sejemska prireditev v Jugoslaviji,« je začel naš sogovornik.

»Začetek razstave sega v leto 1953, ko so na Taboru v Ljubljani od 29. 8. — 8. 9. organizirali 1. razstavo pod imenom »1. mednarodna razstava radia«. Na razstavi, ki je bila na razstavnici površini 1000 m², je sodelovalo 11 domačih in 11 inozemskih razstavljalcev iz Avsterije, Italije, Francije, Velike Britanije in Švice. Registriran je bil obisk 22.250 obiskovalcev, od tega 1.052 iz tujine.

Ni slučaj, da je bil prvi sejem elektronike organiziran prav v Ljubljani, ker je bilo tedaj v Sloveniji glavno raziskovalno in proizvodno zaledje za jugoslovansko elektronsko industrijo. Zamisel specializiranega sejma se je pokazala kot povsem upravičena, saj so tudi v drugih republikah vedno bolj rasla podjetja elektronske industrije pa tudi inozemski proizvajalci so iz leta v leto bolj upoštevali ljubljanski sejem elektronike.

Leta 1953 so podjetja, inštituti in zavodi, ki so sodili v okvir jugoslovanske radijske industrije, prvič skupno pokazali svoje dosežke, značilne za tedanje dobo, to je radijske aparate in njihove sestavne dele ter izdelke s področja telekomunikacij. Videli smo prve eksponate profesionalne elektronike, kot na primer TV kamero, sortirani avtomat z domačimi fotocelicami in druge aparate, ki so — čeprav še v skromnem obsegu — vendarle predstavljali prve znanih nove bazične industrije. Razstava je bila vzpodbuda našemu strokovnemu kadru, ki se je še z večjo vnemo lotil dela na uvajanju elektronske tehnike v industrijske tehnološke procese.

Druga razstava je bila organizirana od 19. do 30. novembra leta 1955 pod nazivom »2. mednarodna razstava radia in telekomunikacij«.

Del paviljona na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani na razstavi Izvoznih artiklov 1956. leta

Na razstavi, ki je bila organizirana v prenovljenih prostorih na 2000 m² razstavnega prostora je sodelovalo že 59 domačih in inozemskih razstavljalcev iz 9 držav.

Po enoletnem presledku je našla 2. razstava elektronike že svoje stalno domovanje na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Vestno je spremljala buren razvoj elektronike, spremembe, ki je dajala tudi drugim strokam in vsemu našemu življenju vedno nove možnosti ter perspektive. Pa tudi jugoslovanska elektronska industrija je medtem zlezla iz plenic ter je postala na marsikaterem področju pomemben mednarodni partner in konkurent. Zato

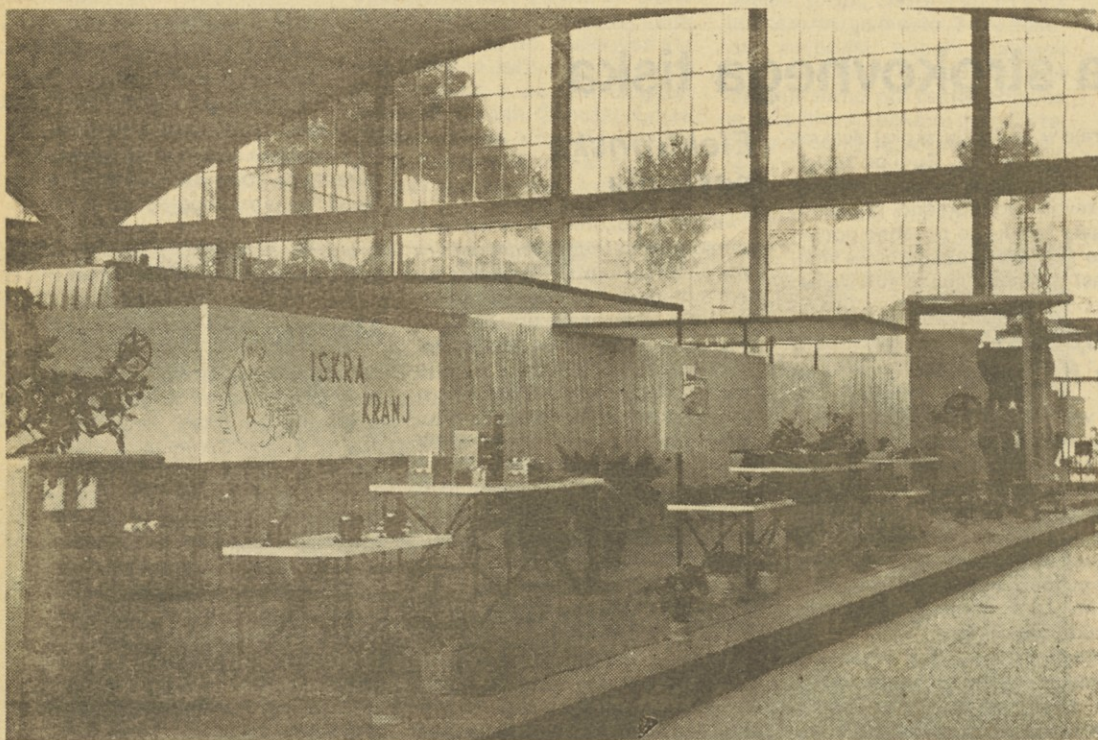
zgodovina in razvoj ljubljanske razstave elektronike odseva tudi zgodovino jugoslovanske elektronske industrije ter vedno večji pomen elektronike v svetu.

Na 2. razstavi radia in telekomunikacij leta 1955 so od domačih podjetij razstavljale kranjska Iskra, Inštitut za elektrovezve, Telekomunikacije, Nikola Tesla iz Zagreba, Zavodi RR, Niš ter Zmaj iz Ljubljane, poleg nekaj manjših proizvodnih in trgovskih podjetij. Iz tujine so razstavljala podjetja iz Belgije, Francije, Čehoslovaške, Italije, Madžarske, ZDA, ZSSR, Zvezne republike Nemčije in Demokratične republike Nemčije. Hkrati z razstavo je bila tudi prva strokovna konferenca s področja telekomunikacij v Ljubljani, kjer so sodelovali tudi referenti iz tujine.

Od tega leta dalje je bila razstava organizirana vsako leto.

Na naslednjih razstavah, ki so se z leti razvile v resnične sejme elektronike, se je naglo povečal asortiment razstavljenih predmetov in kompletnih naprav domačega in tujega izvora, ki je odražal revolucionarno in univerzalno vlogo elektronike v razvoju znanosti, tehnike in gospodarstva.

Za 3. sejem je značilen poudarek na televiziji, kar se je ujemalo s prvimi napori uvajanja televizije pri nas. Videli smo lahko snemanje živih oddaj in prikazovanje filmov na domačih in tujih televizijskih sprejemnikih, prav tako pa tudi domače TV oddajnike in domačo snemalno kamero, izdelek IEV. Sorazmerno bogat asortiment profesionalnih sprejemnooddajnih postaj, radijskih sprejemnikov za široko potrošnjo, glasbenih skrinj, avtomatskih telefonskih central, VF večkanalnih naprav, merilnih aparatov, normalnih in profesionalnih sestavnih delov pa tudi elektronskih naprav za industrijo in medicino (rentgenskih aparatov, visoko frekvenčnih peči ipd.), ki jih je pokazala domača industrija in inštituti — vse to je bilo odraz mrzlične ustvarjalnosti v domači elektronski industriji ter v ponos domačim strokovnjakom. Tudi obseg razstave je pokazal izreden napredek (prva — 1000 m², druga — 2000 m² in tretja že 6000 m²).

Iskrin paviljon na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani leta 1956 — razstava je bila v novi A hall, ki ima tako imenovano lupinasto streho

Na prvi pogled mirna, zaveslaj naprej pa se poigrava na brzici, slapu, majhnem, večjem, na tistem najlepšem — Štrbačkem slapu, visokem 23,5 metra. Domačini ga upravičeno primerjajo z Niagarskimi slapovi.

Res, Una je lepota in prav nič čudnega ni, da so jo Rimljani poimenovali za Uno — Edino. In k sreči so jo zdaj tudi ekološko zaščitili tako, da ostaja neoskrunjena — za oddih, za kopalce, za kajakaše in kanuiste na divjih vodah, za ribolov, za občudovanje...

Dolga je 214 kilometrov. Za veslače na divjih vodah je seveda bolj zanimiva tam, kjer je njen tok hitrejši in bolj razgiban. Tega pa je kar precej, v dolžini kar nekaj čez 100 kilometrov. In tam poteka tudi vsakoletna Unska regata. Njen štart je pri Kulen Vakufu, po petih etapah in dneh pa je cilj v Bosanskem Novem.

Naša družina se je odločila za tisti bolj, lahko bi rekel, divji del Une in sicer od Štrbaškega slapa do Ripača in od Bihaća do Bosanske Krupe.

Saj ne, da bi bil kaj preveč ponosen, celo obratno, toda res je, da sem spoznal slap v Štrbcih bolj kot prijatelji. Tudi od spodaj, tudi tamkajšnje ribe. Plaval sem namreč že po dveh, treh sekundah. Mirna voda je nekaj, divja pa povsem drugo in če tega ne upoštevaš, se pač zgodi, da je dno kakajaka zunaj, ti pa pod vodo »Boga moliš«, da bi ti eskimutaža uspela. Pa mi ni. Torej prvi krst na Uni — Edini. Pa ni bil edini.

Še huje kot samo plavanje je bilo to, da ima Štrbački buk, tako mu pravijo domačini, še kup manjših sorodnikov. Čez enega bolj »odraslega« je

POTOPIS

Lado Drobež

Una—Edina

nato vrglo čoln in veslo, meni pa je uspelo odčofotati na hrvaško stran. Res, Una je namreč tamkaj mejna reka med Bosno in Hrvaško. Torej bil sem v Liki, kajak in veslo pa so prijatelji rešili na krajinsko stran. Vmes pa je bila dobesedno podivjana Una. Lepa reč!

Z nekaj znanja in več sreče je čoln le zamenjal republiška bregova tako, da smo lahko odveslali na pot.

Ko sem naslednje jutro znova obiskal, tokrat že prijatelja, ta prelepi slap v Štrbcih, me ni bilo več sram, da se je tako poigral z menoj. Razpenjena in hitra, divja voda ni prizanesla niti prijateljem in celo nekdanja državna prvakinja v tem športu je imela kar precej dela, da je ni obrnilo.

Slap v Štrbcih, torej nasvidenje do prihodnjega leta...

Kot že rečeno, je vse do Ripača cela rodbina manjših slapov. In ta družina ima dvojčke pa celo trojčke — dvo-slape, trislape. Čez vse slapove na Uni je mogoče s kajakom skočiti, izjema sta le Štrbački slap in slap v Martin Brodu. Toda tudi tega, slednjega, sta dva Slovenca na lanski Unski regati že preskočila, kakšen je pa si lahko ogledate na bližnjem posnetku... Resnici na ljubo naj izdam, da je enega izmed njiju dveh naslednji dan precej bolela hrbtenica. Menda je visok okoli 15 metrov. Najlepša hvala.

Morda nasvet. Če se boste odločili za veslanje po Uni nad Bihaćem in vas seveda preskakovanja slapov in divje vode ni strah, vam priporočam del od slapu v Štrbcih do Ripača, ali celo nekaj kilometrov manj, to je do vasi, kjer se cesta spusti do Bihaškega polja. Od tam naprej je Una mirna, lepa, toda za kajakaše in kanuiste premirna. Veslanje postane tamkaj ena sama atletika.

Še nekaj. V Ripaču vam bo prijazna prodajalka odpela trgovino nedaleč od mostu čez Uno tudi v primeru, če boste zamudili »radno vrijeme«... (Se nadaljuje)

Največ preglavic povzroča na Uni veslačem protitokovi.

Čez tale slap v Martin Brodu sta s kajakom že skočila dva veslača iz Slovenije in sicer na lanski Unski regati.

Iskra

Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.,

TOZD — Tovarna televizijskih sprejemnikov
TV Pržan, n. sub. o.,
 61000 Ljubljana, Andreja Bitenca 68

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas

konstrukterja

Pogoja: VI. ali V. stopnja strojne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

operativnega inženirja

Pogoja: VI. stopnja elektro smeri (šibki tok), strokovni izpit, zaželeno delovno izkušnje

vodjo stroškovnega knjigovodstva

Pogoja: VI., ali V. stopnja ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih, oz. nalogah

operativnega tehnika

Pogoja: V. stopnja elektro smeri (šibki tok), zaželeno delovno izkušnje

referenta finančnega knjigovodstva

Pogoja: V. stopnja ekonomske smeri, 1 leto delovnih izkušenj

referenta obračuna OD

Pogoja: V. stopnja ekonomske smeri, 1 leto delovnih izkušenj

vodjo izmene v oddelku plastike (3 izmene)

Pogoja: V. stopnja strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah

skupinovodjo v oddelku plastike

Pogoja: IV. stopnja strojne smeri, ali elektro, 1 leto delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah

finomehanika

Pogoja: IV. stopnja finomehaniške smeri, zaželeno delovno izkušnje

kurjača nizkotlačnih kotlov

Pogoja: II. stopnja, tečaj za upravljanje nizkotlačnih kotlov, 1 leto delovnih izkušenj

pomočnika kurjača nizkotlačnih kotlov

Pogoja: II. stopnja, tečaj za upravljanje nizkotlačnih kotlov, zaželeno delovno izkušnje

prilpravnika

Pogoj: VII., VI., V. stopnja elektro smeri (šibki tok)

Z vsemi prijavljenimi kandidati bomo opravili razgovore. Svoje znanje in sposobnosti boste lahko v celoti izkoristili in jih še pridobili, saj vam nudimo možnost dodatnega izobraževanja ter usposabljanja. Do tovarne vozi mestni avtobus št. 7. Dodatne informacije po telefonu 061-50-968. Pisne ponudbe pošljite z dokazili kadrovske službi TOZD TV Pržan, 61117 Ljubljana, Cesta Andreja Bitenca 68, v 8 dneh po objavi.

Iskra

Iskra — Industrija za avtomatiko Ljubljana, n. sub. o.,

61000 Ljubljana, Stegne 15 b

Komisije za delovna razmerja temeljnih organizacij in delovne skupnosti za skupne zadeve objavljajo naslednja dela, oz. naloge:

tozd Sistemi Ljubljana

1. projektanta 3

Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične, ali strojne smeri, 3 leta delovnih izkušenj, strokovni izpit

2. tehnologa kakovosti

Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične smeri, 3 leta delovnih izkušenj, aktivno znanje svetovnega jezika

tozd Trženje Ljubljana

3. produktnega vodjo I v nabavi

Pogoji: visoka izobrazba ekonomske, elektrotehnične, ali strojne smeri, aktivno znanje svetovnega, ali nemškega jezika

tozd Razvojni inštitut Ljubljana

4. razvijalca 7

v razvojnem sektorju za daljinsko vodenje in nadzorovanje
 Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične smeri, 4 leta delovnih izkušenj

5. razvijalca 5

v razvojnem sektorju napajalnih naprav
 Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične ali strojne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

6. razvijalca 5 — pripravnika

— 2 delavca — za določen čas
 Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične, ali strojne smeri

DSSZ Ljubljana

7. vodje inovacijskega projekta II

Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične, ali strojne smeri, 4 leta delovnih izkušenj

8. saldakontlista I

Pogoji: srednja izobrazba ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj

9. knjigovodje OD

Pogoji: srednja izobrazba ekonomske smeri, 1 leto delovnih izkušenj

10. tajnice

Pogoji: srednja izobrazba ekonomske, ali administrativne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v osmih dneh od dneva objave na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, DSSZ, Področje za kadrovske zadeve, Ljubljana, Kotnikova 6. Kandidati bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu komisij za delovna razmerja.

Iskra

**Iskra Telematika — Industrija
za telekomunikacije
in računalništvo Kranj n. sol. o.,
64000 Kranj, Ljubljanska c. 24 a**

**TOZD Tovarna zasebnih telekomunikacijskih siste-
mov
Komisija za kadrovske zadeve**
objavlja prosta dela in naloge

VIŠJI PROGRAMER SISTEMOV

(2 delovni mesti)

— za dela na razvoju programske opreme za digitalni telekomuni-
kacijski sistem SI — 2000.

Pogoji:

- visoka izobrazba računalniške smeri
- poznavanje operativnega sistema UNIX
- poznavanje programskega jezika C in Pascal
 - aktivno znanje angleščine
- zaželeno izkušnje na sistemski programski opremi mikroraču-
nalnikov.

Delovno mesto je v manjši skupini v Ljubljani, razvojna oprema je
zagotovljena (HEWLETT-POCKARD delovne postaje Integral z
HP-UX operativnim sistemom in HP 9000).

Kandidati naj za prosto delovno mesto pošljejo pisne prijave z do-
kazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih delovnih iz-
kušenj v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA TELEMATIKA,
Kadrovska služba, Ljubljanska c. 24/a, 64000 Kranj.

Iskra

**Iskra Telematika — Industrija za telekomuni-
kacije
in računalništvo Kranj n. sol. o.,
64000 Kranj, Ljubljanska c. 24 a**

Obvestilo upokojencem

**sprememba lestvice pri uveljavljanju dodatnega
regresiranja letovanja upokojencev**

V 9. številki časopisa Iskra smo objavili pogoje za uveljavljanje do-
datnega regresiranja letovanja upokojencev, ki prejemajo najnižjo
pokojsnino. Glede na to, da so se pokojnine po treh uskladjitvah v
letu 1986 povečale za 60,08%, je Komisija za družbeni standard pri
SK DO prilagodila dvigu pokojnin tudi lestvico za koriščenje
regresa za letovanje.

**A) Za koriščenje letovanja na Dugem otoku v predsezoni in
posezoni:**

- 8.000.— din regresa pri višini pokojnine do 35.000.— din
- 7.000.— din regresa pri višini pokojnine od 35.000.— —
40.000.— din
- 6.000.— din regresa pri višini pokojnine od 40.000.— —
45.000.— din

**B) Upokojencem, ki bi letovali drugje pa pripada dodatni regres
po naslednji lestvici:**

- 6.000.— din regresa pri višini pokojnine do 35.000.— din
- 5.000.— din regresa pri višini pokojnine od 35.000.— —
40.000.— din
- 4.000.— din regresa pri višini pokojnine od 40.000.— —
45.000.— din

Ostale pogoje in način za uveljavljanje dodatnega regresa za leto-
vanje upokojencev smo objavili že v deveti številki časopisa Iskre z
dne 10. 3. 1986.

Iskra

**Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n.
sol. o.,**

**TOZD — Tovarna elektroakustičnih naprav
in transformatorjev — Elektroakustika, n. sub. o.,
66210 Sežana, Partizanska 82**

na podlagi sklepa DS TOZD ponovno razpisuje

Javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. KOMBIMV 1600, leto izdelave 1981, št. motorja 10400, KP
117-519, prejšnja cena 800.000 din
Nova izklicna cena: 640.000 din
2. ZASTAVA 101 COMFORT, leto izdelave 1980, št. motorja
448427, KP 860-59, prejšnja cena 400.000 din
Nova izklicna cena: 320.000 din
3. RENAULT IMV R-4, leto izdelave 1981, št. motorja 000238 609
KP 119-904, prejšnja cena 500.000 din
Nova izklicna cena: 400.000 din
4. ZASTAVA 101 COMFORT, leto izdelave 1980, št. motorja
449932, KP 113-614, prejšnja cena 600.000 din
Nova izklicna cena: 480.000 din.

Dražba bo v četrtek, dne 18. 9. 1986 ob 10.30 na dvorišču TOZD
Elektroakustika, Partizanska c. 82, v Sežani.

Obvezni polog varščine znaša 10 odstotkov izklicne cene,
udeleženci jo nakažejo pred dražbo na žiro račun ISKRA TOZD
Elektroakustika, Sežana, št. 51420-601-11459.

Neuspelim ponudnikom bo varščina vrnjena najkasneje v 15 dneh
po opravljeni javni dražbi.

Nakup bo potekal po sistemu VIDENO-KUPLJENO, poznejših re-
klamacij ne bomo upoštevali.

Kupec je dolžan skleniti pogodbo in plačati vse obveznosti ter pre-
vzeti kupljeno osnovno sredstvo v 10 dneh po končanem postopku
javne dražbe.

Prometni davek ter stroški javne dražbe bremenijo kupca.
Podrobnejše informacije dobite v TOZD Elektroakustika Sežana
na tel. št.: (067) 73-441, vsak dan od 6.—14. Ogled je možen na
dan dražbe od 7. do 10.

Zahvale

Ob boleči izgubi drage mame

Frančiške Hkavc

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD TSD za
izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti
sin Peter

Ob boleči izgubi moje drage mame

Angele Draksler

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD TSD —
oddelek termoplasti — za izreze sožalja, podarjeni venec in denarno
pomoč

sin Milan Draksler

Ob nenadni smrti dragega brata

Jožeta Cofa

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Merilne na-
prave za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji
poti

sestri Rezka in Erika

Ob nenadni izgubi očeta se najtopleje zahvaljujem za izrečena sožalja,
darovano cvetje in denarno pomoč vsem sodelavcem delovne organiza-
cije Iskra Kibernetika Kranj, TOZD Števeci

žalujoči Marjan Osterman

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.
Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

8. Zunanjetrgovinska šola v Iskri

v času od 3. 2. 1987 do 24. 4. 1987

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

Vsebina:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terjajo zunanjetrgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje, izhajajo iz teoretičnih osnov in so močno naravnana na aktualna vprašanja in družbeno ekonomske poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki mednarodnega poslovanja.

Pogoji za vpis:

Za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti,
- ima višjo, ali visoko strokovno izobrazbo tehnične, ekonomske, pravne, ali izjemno tudi druge smeri,
- obvlada aktivno enega izmed svetovnih jezikov,
- je star manj kot 35 let.

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo pri zunanjetrgovinskih poslih, morajo izpit, ki je eden izmed pogojev za ZT registracijo, opraviti do pričetka 8. ZT šole.

Temeljni seminar za zunanjetrgovinsko poslovanje, oz. za pripravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 29. 9. do 11. 10. 1986 v Portorožu, prvi izpitni rok bo v oktobru 1986.

Organizacija:

Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidati opozarjamo, naj si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna predavanja o izbranih ekonomskih temah v obliki uvajalnega seminarja.

Nosilci programa:

Ekonomska fakulteta Borisa Kidriča, Ljubljana,
SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

Vodja programa:

dr. Mitja Tavčar, dipl. ing.

Strokovni koordinator programa:

dr. Vekoslav Potočnik

Čas in kraj:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v torek, dne 3. 2. 1987 ob 8., v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 24. 4. 1987 ob 14.

Prijave:

Izpolnjene prijavnice naj organizacije, v katerih so kandidati zaposleni, pošljejo najkasneje do 19. septembra 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center Ljubljana, Trg revolucije 3/XI.

Posebej prosimo, da upoštevate razpisni rok, ker bomo pričeli s prijavi kandidatov za šolanje že v septembru 1986 (ZT registracija, dopolnilni tečajji tujih jezikov, uvajalni seminar).

Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212.

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.
Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

V skladu s programom izobraževanja v Iskri in sklepom področnega kolegija kakovosti SOZD Iskra

r a z p i s u j e m o

**posebno obliko pospešenega izobraževanja
za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po
programu:**

3. šolo področja kakovosti v Iskri

**v času: od 20. do 24. 10. 1986
od 17. do 21. 11. 1986
od 8. do 13. 12. 1986**

Vsebina:

- 1. Sistem integriranega zagotavljanja kakovosti**
- 2. Tehnične osnove za zagotavljanje kakovosti**
- 3. Pravna in tehnična regulativa ter metode za vodenje služb kakovosti**

Vsi trije deli tvorijo celoto, zato je nujno, da udeleženci šole obiskujejo redno vse tri dele.

Organizacija: Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu, zato je potrebno, da udeleženci šole svoje obveznosti v zasebnem življenju v času šolanja prilagodijo programu šole. Med šolanjem je praviloma potrebna stalna prisotnost in bivanje v hotelu Transturist v Škofji Loki. Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju, ki bo v skladu s samoupravnim sporazumom osnova za razporejanje na dela in naloge v službah kakovosti.

Nosilec programa: Področje kakovosti SOZD Iskra v sodelovanju z Izobraževalnim centrom Iskre.

Vodja programa: Lotar Kozina, dipl. ing.

Čas in kraj: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 13. 10. 1986 ob 11. v Hotelu Transturist v Škofji Loki.

Prijave: Izpolnjene prijavnice pošljite najkasneje do 26. 9. 1986 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. E. Podrobnejše informacije glede udeležbe in organizacije lahko dobite pri Sonji Vrhovec, tel.: 061/222-212, ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

Prisojnik

Planinska sekcija DO ISKRA Kranj, bo priredila v soboto, 20. septembra vzpon na Prisojnik, po zahtevni Hanzovi poti in lažji Slovenski poti.

Zbrali se bomo ob 6. pred hotelom Crelna, od koder nas bo avtobus peljal na Vrščič. Koča na gozdu bo izhodišče vzpona po Hanzovi poti, ki pripelje planinca čez severno ostenje Prisojnika na njegov 2547 m visoki vrh v petih urah. Veliko lažji je pristop po normalni Slovenski poti, ki ima izhodišče pri Tičarjevem domu na Vrščiču. Po njej se bo na vrh povzpela druga, manj izkušena skupina v približno štirih urah. Sestop bo skupen po normalni poti na Vrščič (3 ure).

V pomoč bodo vodniki P. Leban, M. Šparovec in J. Jošt. Za udeležence, ki bodo šli po Hanzovi poti, naj bodo cepin, dve vporeki in Prusikova vrvica obvezni del opreme. Cena prevoza bo 1.500.— din.

Prijave in vplačila sprejema V. Pakj iz tajništva DO ERO, tel.: 2822 do srede 17. 09. 1986.

Planinski SREČNO!

Kako ostati mlada

Za ohranjanje popolne živčne uravnoteženosti — in prav ona je eden izmed bistvenih izvorov naše lepote, morate predvsem dobro spati — od 5 do 8 ur dnevno pa tudi več, pač odvisno od organizma. Dejstvo je namreč, da se nekatere ženske utrjujejo počasi, medtem ko so druge utrjene takoj (tu gre predvsem za zelo nervozne osebe). Nekaterim je potrebna ena sama noč, da se povsem odpočijejo, drugim mnogo več.

Vsaka izmed vas mora sebe dobro poznati zato, da bi znala ustrezno dozirati svoje aktivnosti in svoje potrebe. Vsekakor, časa za spanje ne smete preveč skrajševati.

Če imate probleme z nespečnostjo, namesto da goltate tablete za spanje, poskušajte rajši piti čaj za pomiritev, najbolje po večerji, topel in osladkan z medom. Svetujemo tudi sprostitvev — bodisi pred televizijskim aparatom, ali ob radiu. Še bolje, vzemite v roke knjigo, ali čitajte, dokler vam zaspanost ne prične oteževati vek.

Če se ponoči prebujate, spijte kozarec vode in spet ležite.

Šport

Je tudi eno izmed zelo uspešnih sredstev za pomirjanje in uspanje. Tu mislimo predvsem na sprehode, gimnastiko, tenis vožnjo s kolesom. Športom se velja ukvarjati vsak dan malo dlje — če seveda za to imate priložnost.

Tuširanje in masiranje z grobo rokavico bo pospešilo krvni obtok. Po fizičnih vajah boste gotovo žejni. Mineralna voda in sadni sokovi vam bodo gotovo ugalsili žejo.

Ne ostajajte v obleki, v kateri ste delali fizične vaje. Preoblecite se po tuširanju, ker se boste le tedaj udobno počutili.

Prehrana

Potrebno je, da se usmerite na uživanje sadja in zelenjave. Vsak obrok začnite z zeleno solato. S tem boste pospešili prebavo. Zelenjavo kuhajte na pari, da boste ohranili vse lastnosti, pred serviranjem pa ji dodajte še kosček surovega masla.

Skrajšajte čas kuhanja, ne bo mu škodovalo, če je malo čvršče. Kdaj pa kdaj v tednu meso zamenjajte z ribo. Ta je lahko prebavljiva. Postrezite jo s kosčkom limone, krompirjem in s surovim maslom.

Tudi presno sadje mora biti zastopano v vaši prehrani. Jabolka, hruške, banane, ananas, grenivka ipd. vam bodo pomagali, da boste lažje pričakali nove jagode spomladi...

Koža

Za razpokane dele bo potrebno umivanje s specialnim maslinim milom. Po tem boste uporabili grobo rokavico, ali mehko ščetko, da bi hrupavost preprečili.

Pazljivo morate izprati tudi sledove mila, jih skrbno obrisati, tudi če menite, da to ni nevarno, uporabite zaščitno mleko, ali kremo. Na ta način boste lažje preprečili sušenje kože, ali rdečico, kar bi samo škodovalo vaši lepi barvi, ki ste si jo pridobile čez poletje.

Vrat ne sme kazati let

Glede na to, da se na vratu leta prej opazijo, kot na obrazu, je vratu treba posvetiti posebno pozornost. Medtem, ko se o negi obraza in telesa dosti govori pa na vrat pogosto pozabljamo. Gotovo je, da ne obstaja čudež, s katerim bi lahko odstranili že nastale gube. Zato, negujte vrat s posebnimi kremami zjutraj in zvečer in izvajajte vaje, posebej namenjene negi vratu:

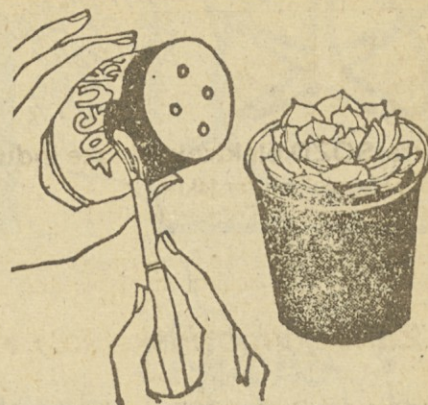
1. desno roko dajte na čelo, levo na tilnik. Globoko vdihnite, in pri tem s čelom močno pritiskajte dlan roke, ki mora pritisk vzdržati. Potem močno potisnite tilnik k levi roki, ki mu bo nudila odpor. Po prenehanju pritiska globoko vdihnite in ponovite to po 20 krat.

2. Stojč, iztegnjenih rok in razmaknjenih nog, z dlanmi na ramenih, izvajajte gibe rotacije naprej, nazaj, nazaj, nazaj. Vdihnite in vajo ponovite v obrtni smeri 20 krat.

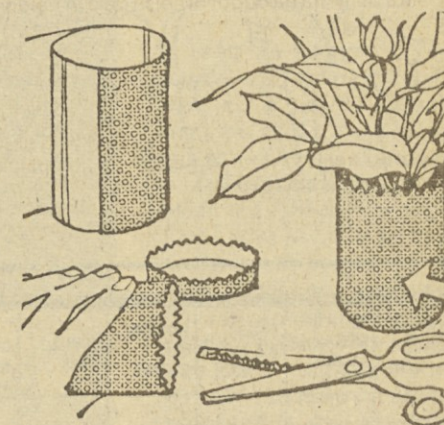
3. Sedeč na stolu zravnajte hrbet. Obe roki položite na glavo tako, da boste prepletile prste. Globoko vdihnite pritiskajoč teme k dlanem, vrat pa maksimalno iztegnite kot da želite zrasti nekaj centimetrov.

Popustite pritisk, odpočijte si nekoliko sekund, nato vajo ponovite 20 krat.

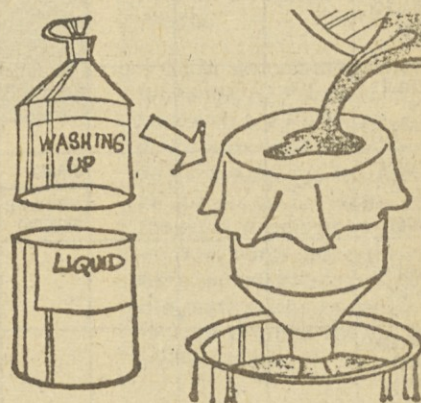
4. Sedeč na stolu položite dlani na bedra. Močno vdihnite zrak, dvigajte ramena — toda zelo počasi. Ne forsirajte! Vrnite se v prvotni položaj izdihaje zrak. Vajo ponovite 15 krat.

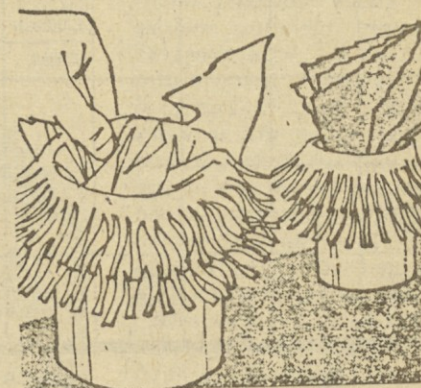
Kozarce od jogurta, ali kislega mleka na dnu preluknjajte in jih porabite za presajanje rož, ali za kaktuse.

Plastične kozarce prav tako lahko uporabite tako, da jih obložite s papirjem v barvi, ali cvetnem designu. Vrh papirja lahko narežete tako kot prikazuje slika in vaza je gotova. To še posebej pride v poštev, ko imate v hiši proslavo in je potrebno več posod za cvetje.

Stare plastične steklenice ne odvrzite. Odstržite jim gornjo tretjino in ona vam bo lahko služila kot lijak, ali filter za barvo.

Iz plastičnega kozarca lahko naredite tudi posodo, v kateri boste imeli serviete. Obložite jo s krep papirjem, ali z nekim drugim, dekorativnim papirjem, znotraj in zunaj. Vrhove, oz. robove razstrižite tako, da boste dobili eno, ali dve vrsti res.

Anekdote

Van Dyck, slavni flamski slikar, je imel mnogo ljubezni na dvoru kralja Charlesa I. Tako je nekega dne dobil ukaz, naj se umiri in zresni ter potegne nazaj. Kralj sam mu je izbral lepo, mlado nevesto. »Ali ne verjame v zakon?«, ga je vprašal kralj. Mrk ženin mu je odgovoril: »Verjame, toda samo, kot zadnje pribežališče!« — Po enem letu je umrl...

Imperatorka Marija Terezija je inkognito prisostvovala enemu izmed spomladanskih festivalov. Med plesom jo je mladi poročnik uščipnil. Ko je prepoznal imperatorko, je začel zgrožen jecljati: »Vaša visokost, če je vaše srce tako trdo, kot vaša zadnjica, sem izgubljen...«

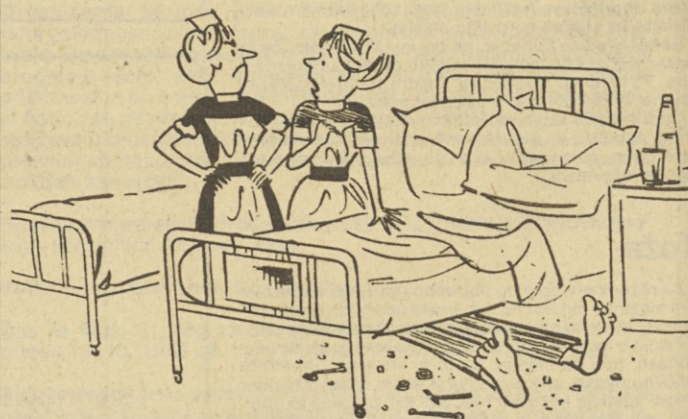
Aspazija, ki je bila slavljen zaradi svoje lepote in inteligence, ne pa tudi morale, je zmedla velikega Perikleja do take mere, da je, šokirajoč pri tem vse Atene, zaradi nje pustil svojo soprogo. Zavedajoč se ogovarjanj, se je branila z besedami: »Jaz sem Perikleju rekla vse o svoji preteklosti!« Njeni prijatelji so bili impresionirani. — Kakšno poštenje!, je vzkliknil Sofokles. — Kakšna hrabrost!, je dejal Fidij. — Kakšna memorija, se je navdušil Sokrat...

Avgust Strindberg, dramaturg in satirik se je pritoževal svoji novi ljubici: »Nisem imel sreče s svojimi ženami!«

»Kako to mislite?« ga je vprašala ona. »Prva in druga sta pobegnili, z drugimi moškimi, toda tretja, tretja — je končal z obupanim glasom, — tretja je pa — ostala.«

Šala

Užaljena in jezna žena ogorčeno reče možu: »Ne vem, kje sem imela glavo, ko sem pristala, da se poročim s teboj!«
»Na mojem ramenu!« se smeje ji odgovori mož...

— Ko sem mu svetovala, da naj se nekoliko razvedri, nisem vedela, da je avtomobilski mehanik!

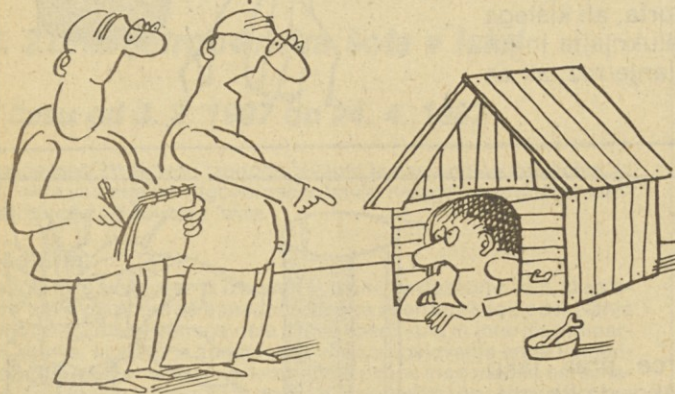
Loška stena—Morež

PD Iskra bo orgniziralo v soboto, 20. septembra izlet na enega izmed vrhov v Loški steni. Ker so vsi trije vrhovi — Morež, Bricelj in Plešivec — zelo zahtevni, se bomo za končni cilj odločili med izletom samim.

Dobili se bomo ob 5. zjutraj pred dvorano Tivoli in se z osebnimi avtomobili odpeljali do Bavščice. Od tam je nekako 5 ur zahtevne hoje.

Prijave sprejema Janez Kunaver po telefonu 572-331/494.

PA IMATE
POTRDILO,
DA STE HIŠO
ZASLUŽILI
NA DELU
V NEMČIJI?

a. novak

SESTAVIL MARKO NAPAST	SNOV, KI SESTAVLJA CELIČNO JEDRO	DRUGO IME ZA TUNGUZE	BIZANTIN- SKI ZLATNIK	VODNA ŽIVAL	GORA NA HALKIDIKI	VISOKO VREDNO- TENJE KOGA	KNJIŽNI FORMAT, OSMERKA
JUŽNO- AMERIŠKO DREVO							
LETALEC, PILOT							
NEPRIJET- NOST GLASU							
NEMŠKA KNJIZEV- NICA SEIDEL				STRAT AVTOMOTO DRUŠTVO			
ODPRTINE V STENI					ANTON VRATUŠA ANTIČNI NIN		
ANGLEŠKI STENO- GRAF (ISAAC)							URADNO PISMENO POTRDILO
RIMSKO ŠTEVILO PETDESET		MISEL DEL GLE- DALISČA					
BEOTWEC				ZAKOVICA (LJUDSKO) LETENJE			
NESTVOR, POŠAST, GRDOBA						ŠPANJA IGRALNA KARTA	
RIMSKI PODPORNIK PESNIKOV							
STO KVA- DRATNIH METROV			ŽENIN ALI MOŽEV OČE				

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.